

ANNA M. NOWOROL OV

UW Warszawa

DOI: 10.56898/st.14164

BRACTWO ŚW. PIUSA X: W DRODZE OD KOŚCIOŁA RZYMSKOKATOLICKIEGO, PRZEZ ROZŁAM, KU POJEDNANIU Z KOŚCIOŁEM...

*Proszę Cię na rany Chrystusa, naszego Zbawiciela,
który w przeddzień Swej Męki modlił się za Swoich uczniów,
„aby wszyscy stanowili jedno” (J 17,21).*

Św. Jan Paweł II, 9.06.88r.

Streszczenie

Artykuł opisuje historię i polemikę z Kościołem Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X. Z jednej strony artykuł odpowiada na pytania zadane Kościołowi, w których Bractwo zarzuca Kościołowi błędy, tam gdzie ich nie ma. I uzasadnia, że Sobór Watykański II nie popełnił błędów, jedynie niektórzy błędnie go interpretują. Z drugiej strony artykuł będąc napisany ze strony rzymskokatolickiej, wskazuje, że Bractwo prezentuje wiele wartości zgodnych z nauczaniem Kościoła rzymskokatolickiego, i wartych odnalezienia na nowo; gdyby członkowie Bractwa powrócili do pełnej jedności z Kościołem rzymskokatolickim, mogliby wspierać współczesny Kościół, gdyż tradycjonalizm może być wsparciem przeciwko zagrożeniom liberalizmu, feminizmu, synkretyzmu, antyklerykalizmu.

Słowa-klucze: *Bractwo św. Piusa X, Sobór Watykański II, fundamenty Kościoła, prawdziwa Tradycja.*

Tradycjonalizm¹ może być wsparciem dla Kościoła współczesnego, ale Bractwo św. Piusa X nie trwa w całkowitej łączności z Kościołem. Dlatego niniejszy artykuł (w rozdziale 2) podaje rzymskokatolickie odpowiedzi na pytania-zarzuty, które Bractwo stawia Kościołowi. Równocześnie Bractwo głosi wiele wartości, które są zgodne z nauczaniem Kościoła, godnych odnalezienia na nowo. Dlatego artykuł (głównie rozdział 1) ukazuje pozytywne wartości prezentowane przez Bractwo św. Piusa X, choć w żadnym wypadku nie skłania się tu do powrotu liturgii odprawianej w języku łacińskim. Jeśli w ramach pojednania z Kościołem Bractwo miałoby swoje kaplice, gdzie odprawiana byłaby Msza Trydencka, dopuszczona przez Kościół do dowolnego wyboru uczestnictwa wiernych, to ani się tutaj tego nie neguje ani pochwała. Artykuł ma na celu przybliżyć, jak stwierdził św. Jan Paweł II, że „nie można mylić miłości, z odchodzeniem od prawdy w imię źle rozumianej wyrozumiałości”.² Dlatego rodzaj rozłamu, jaki pojawił się między Bractwem św. Piusa X, a Kościołem rzymskokatolickim, ma służyć za przykład, może przestrogę dla współczesnych, by znów nie doszło w Kościele do podziałów. Mając też na uwadze dobro członków Bractwa, artykuł próbuje uargumentować, że zachodzi istotna różnica między fundamentami wiary, a językiem odprawianej liturgii, i zachęcić członków Bractwa do pojednania się z Kościołem.

Zatem, gdyby Bractwo przyjęło warunki pojednania, jakie proponowali mu św. Jan Paweł II i Benedykt XVI, mogłoby wspierać Kościół w walce z prawdziwie zagrażającym mu synkretyzmem, liberalizmem, feminizmem, i antyklerykalizmem, wobec których stoi w opozycji także poprawnie rozumiany Sobór Watykański II, co stara się ukazać niniejszy artykuł.

1. Pierwsze lata Bractwa: w jedności z Kościołem

Bractwo Kapłańskie św. Piusa X zostało ustanowione kanonicznie 1.11.1970r., przez Biskupa François Charriere we Włoszech, z inicjatywy Arcybiskupa Marcela Lefebvre'a. Statuty Bractwa stanowią, że jest to Ka-

¹ Tradycjonalizm zgodny z nauczaniem Kościoła rzymskokatolickiego oznacza wierność Tradycji, dogmatom, filarom Kościoła (por. 2Tes 2,15-17). Zaznacza się, że autorka niniejszego artykułu jest osobą konsekrowaną Kościoła rzymskokatolickiego, i artykuł jest napisany w celu skłonienia członków Bractwa św. Piusa X do powrotu do pełnej jedności z Kościołem rzymskokatolickim.

² Jan Paweł II, *List Ojca Świętego Jana Pawła II do Kapłanów na Wielki Czwartek 2002 roku*, nr 10.

płańskie stowarzyszenie życia apostołskiego na prawie diecezjalnym, życia wspólnego bez ślubów zakonnych, aby formować gorliwych i wielkodusznych Kapłanów.³ Statut Bractwa został zatwierdzony na czas określony.⁴

Inicjator Bractwa, Marceli Lefebvre urodził się 29.11.1905r. w Tourcoing we Francji. Otrzymał święcenia Kapłańskie w 1929r., i uzyskał doktoraty z filozofii i teologii. W 1932r. Ks. M. Lefebvre wstąpił do Zgromadzenia Ojców Ducha Świętego, i został wysłany jako misjonarz do Gabonu w Afryce. W 1946r. wrócił do Francji, ale w 1947r. został mianowany Wikariuszem Apostolskim Dakaru, i w 1948r. Delegatem Apostolskim na całą francuskojęzyczną Afrykę; a w 1955r. został mianowany Arcybiskupem Dakaru. Odznaczał się uprzejmością, przyjaznym podejściem, naturalnym i prostym dostojeństwem, godnością, pobożnością, i poświęceniem zadaniom, jakich się podejmował (te cechy zawsze są potrzebne ludziom Kościoła). W 1960r. Papież Jan XXIII, mianował Abp M. Lefebvre Asystentem Tronu Papieskiego, i powołał do Centralnej Komisji Przygotowawczej Soboru Watykańskiego II. Specjaliści z różnych stron świata przygotowywali dokumenty (tzw. schematy) przygotowawcze, które miały być podstawą dyskusji dla Ojców Soboru. W 1962r. Abp Lefebvre został mianowany Biskupem Tulle (Francja), a także wybrany Przełożonym Generalnym Ojców Ducha Świętego. W trakcie Soboru Watykańskiego II (1962-1965) Abp Lefebvre był jednym z liderów Międzynarodowej Grupy Ojców, która starała się bronić tradycyjnej teologii katolickiej. W 1968r. zrezygnował z funkcji Przełożonego Generalnego, i udał się na emeryturę do Rzymu. We wrześniu 1970r., z upoważnienia miejscowego Biskupa zostało otwarte seminarium w Ecône, i 1.11.1970r. Bp F. Charriere ustanowił Bractwo Kapłańskie św. Piusa X (Fraternitas Sacerdotalis Sancti Pii X - FSSPX).⁵

Celem Bractwa, według statutów ustanowienia, miało być kierowanie i urzeczywistnianie życia Kapłanów dla Świętej Ofiary Mszy, wraz z tym, co ona oznacza, co z niej wypływa, z tym wszystkim, co się z nią wiąże.

³ Por. *Powstanie Bractwa*, <https://www.piusx.org/pl/fssp/px/powstanie>; M. Lefebvre, *Kościół przesiąknięty modernizmem*, Chorzów 2012, s.3-128.

⁴ Por. *Powstanie Bractwa*; *Décret D'Érection De La Fraternité Sacerdotale Internationale Saint Pie X*, <https://www.rts.ch/archives/grands-formats/10750782-la-fraternite-sacerdotale-saintpie-x-un-catholicisme-integrisme.html>.

⁵ Por. *Abp Marceli Lefebvre*, <https://www.piusx.org/pl/fssp/px/abp-Marceli-Lefebvre>; Z. Pawłowicz, *Lefebvre i lefebryści. Schizma u schyłku XX wieku*, Gdańsk 1998, s.3-239; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, Warszawa 2001, s.3-382.

Członkowie Bractwa powinni czcić Mszę Świętą, w związku z nią doskonalic się duchowo i intelektualnie. Zaś członkowie nie będący Kapłanami, mieli mieć cześć dla miejsc i przedmiotów służących liturgii. Działalność Bractwa miała obejmować dzieła kształcenia Kapłanów, bez względu na to, czy kandydaci pragną zostać członkami Bractwa, czy nie. Bractwo powinno troszczyć się o świętość Kapłanów, by cechowała ich pobożność z odpowiednią wiedzą tak, aby pobożność wypływała z liturgii Mszy Świętej, która jest sercem teologii, duszpasterstwa, i życia Kościoła. Zaś seminarzyści powinni unikać błędów współczesnych, szczególnie liberalizmu, więc *Suma teologiczna* św. Tomasza z Akwinu miała być głównym przedmiotem studiów w seminarium. Bractwo powinno starać się, aby wprowadzić w życie wielkość i godność powołań łączących się ze służbą ołtarza, uczestnictwem w liturgii, w sakramentach, i pomagać Kapłanom w ich pracy parafialnej, szkołach, misjach, i seminariach. Bractwo powinno przychodzić z pomocą Kapłanom w podeszłym wieku, chorym, a nawet upadłym.⁶ Te cele, jakie Bractwo postawiło sobie u swoich podstaw, gdy trwało w jedności z Kościołem, służą zachowaniu wierności ideałom Kapłańskim, i niezmiennej doktrynie Kościoła rzymskokatolickiego. I dlatego Kościół poparł założenie Bractwa. Te cele Bractwo jak najbardziej powinno przekazywać współczesnemu Kościołowi, ponieważ są dobre, piękne, i co najważniejsze w pełni zgodne z nauczaniem Kościoła.

2. Rozłam: błędne interpretacje nauczania Soboru Watykańskiego II

Sobór Watykański II nie mylił się, lecz pojawiły się błędy interpretacji. Członkowie Bractwa jednak nie zaakceptowali postanowień Soboru Watykańskiego II. W 1974r. na zlecenie Kongregacji ds. Duchowieństwa, odbyła się wizytacja seminarium w Ecône, prowadzonym przez Bractwo. 21.11.1974r. Abp Lefebvre wydał oświadczenie, w którym podkreślił swoją wierność wierze katolickiej, ale Bractwo (niesłusznie) zarzuciło reformom Soboru Watykańskiego II neomodernizm, neoprotestantyzm, laicyzację, niszczenie Kościoła od środka, i zakwestionowało *Konstytucję Dogmatyczną o Kościele (Lumen gentium)*, *Konstytucję o Liturgii Świętej (Sacrosanctum concilium)*, *Dekret o ekumenizmie (Unitatis redintegratio)*, i *Deklarację*

⁶ Por. *Cele, ideał i owoce Bractwa*, <https://www.piusx.org.pl/fssp/kaplanstwo>.

o wolności religijnej (*Dignitatis humanae*).⁷ W 1975r. nie udało się osiągnąć porozumienia.⁸ W konsekwencji Komisja Kardynałów, 6.05.1975r. potępiła poglądy Abp Lefebvre, w „Deklaracji opublikowanej w przeglądzie *Itinéraires (...)* taka Deklaracja jest dla nas nie do przyjęcia pod każdym względem. Niemożliwym jest pogodzenie większości stwierdzeń zawartych w tym dokumencie z autentyczną wiernością Kościołowi (...). Niedopuszczalnym jest, aby zapraszać każdego do poddawania zarządzeń papieskich swojemu prywatnemu osądowi oraz do samodzielnego decydowania o tym, które decyzje przyjmą, a które odrzucić. Jest to zwyczajny język pewnych sekt”⁹ Na mocy tego dokumentu Bractwo utraciło podstawę prawną, a seminarium w Ecône straciło prawo istnienia. Abp Lefebvre odwołał się od decyzji do Sygnatury Apostolskiej, ale apelacja została odrzucona. Abp Lefebvre stwierdził (przesadnie), że to wszystko jest nadużyciem władzy.¹⁰ Jednakże Kościół się tu nie pomylił; choć trzeba przyznać, że w historii Kościoła byli Papieże, którzy popełniali błędy, gdyż Papież jest tylko człowiekiem, i z rzadka, ale może się mylić (z wyjątkiem zasady nieomyślności, gdy naucza mocą swojego autorytetu,¹¹ jak św. Jan Paweł II, gdy nieomyślnie ogłosił, że Kapłaństwo wołą Boga jest zastrzeżone wyłącznie dla mężczyzn¹²). Przykładem błędnego myślenia, było przebywanie Papieża w Awinionie, od ucieczki Klemensa V, trwające do czasu powrotu Grzegorza XI.¹³ Jednakże nie w przypadku Bractwa. Z listów Papieża Pawła VI, i działań Biskupów podejmowanych wobec Abp Lefebvre widać, ile dobrej

⁷ Por. M. Lefebvre, *Kościół przesiąknięty modernizmem*, s.3-128; M. Gaudron, *Katechizm o kryzysie w Kościele*, <https://www.piusx.org.pl/kryzys/katechizm-o-kryzysie-w-Kosci- ele/43>; *Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bractwo_ Kap%C5%82a%C5%84skie_%C5%9Awi%C4%99tego_Piusa_X; A. Dańczak, *Lefebryzm - przejaw sporu o naturę Kościoła*, „*Studia Bobolanum*”, 2010/1, s.85-103; B. Fellay, *Kryzys w Kościele. Przyczyny i środki zaradcze*, Warszawa 1996; S. Grzechowiak, *Ruch arcybiskupa Lefebvre'a - ku rozłamowi w Kościele posoborowym*, Gniezno 1998, s.3-87; *Abp Marceli Lefebvre*; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

⁸ Por. *Abp Marceli Lefebvre*; *Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X*; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

⁹ Komisja Kardynałów, 6.05.1975r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. Z. Pawłowicz, *Lefebvre i lefebryści. Schizma u schyłku XX wieku*, s.3-239.

¹⁰ Por. *Abp Marceli Lefebvre*; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

¹¹ Por. KKK, nr 891.

¹² Por. Jan Paweł II, *Summi Pontificis Epistula Apostolica «De Sacerdotali Ordinatione» Viris Tantum Reservanda*, Watykan 1994.

¹³ Por. P. Kielar, *Awiniońska niewola papieża*, w: *Encyklopedia katolicka*, Lublin 1973, nr 1187.

woli wykazała strona Stolicy Apostolskiej.¹⁴

Abp Lefebvre podkreślał swoją wierność Tradycji katolickiej, ale 29.06.1976r. (pomimo ostrzeżeń, by tego nie robił) wyświęcił 12 Kapłanów, usprawiedliwiając się koniecznością zachowania tradycyjnego rytu Mszy św., gdyż odmawiał przyjęcia *Novus Ordo Missae* (Bractwo odrzuciło zreformowany Mszał Rzymski, choć podobno uznaje go za ważny). Za to 1.07.1976r. (22 lipca) został ukarany suspensą a divinis. Po dalszej wymianie korespondencji, Abp Lefebvre we wrześniu 1976r. spotkał się z Papieżem. W efekcie, Paweł VI napisał list do Arcybiskupa, zawierający żądanie powstrzymania się od jakiegokolwiek działalności, i podporządkowania się. List Papieża był pełny pochwał na temat Soboru Watykańskiego II i jego reform. W odpowiedzi, 3.12.1976r. Abp Lefebvre napisał szósty list do Papieża Pawła VI.¹⁵

2.1. Rzymskokatolicka odpowiedź wobec błędnego rozumowania Bractwa św. Piusa X o tym, co oznacza zachowywanie prawdziwej Tradycji, i jej niezmienny charakter¹⁶

Odpowiedź rzymskokatolicka: Świętość powinna przemieniać ludzi, by się nie pogubić we właściwej hierarchii wartości, tj. by Bóg zawsze był na pierwszym miejscu, bo Boga nie da się oszukać, nie da się stworzyć własnej wiary z własnym niebem, w których będzie się szczęśliwym; jeśli nie jest to wiara prawdziwa, jeśli nie jest to prawdziwe niebo, to jest to tylko wymysł człowieka, który prędzej lub później boleśnie pozna swój błąd. Dlatego Kościół rzymskokatolicki jest świadomy, że aby przetrwać

¹⁴ Por. Z. Pawłowicz, *Lefebvre i lefebryści. Schizma u schyłku XX wieku*, s.3-239.

¹⁵ Por. *Abp Marceli Lefebvre*; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.; Paweł VI, *Concistoro Segreto Del Santo Padre Paolo Vi Per La Nomina Di Venti Cardinali*, 24.05.1976, https://www.vatican.va/content/paul-vi/it/speeches/1976/documents/hf_p-vi_spe_19760524_concistoro.html.

¹⁶ Abp Lefebvre pisał: „Ojciec Święty (...) pragnę pozostać w pełnej zgodzie i w absolutnym podporządkowaniu się Wikariuszowi Chrystusa (...). To podporządkowanie jest jednak możliwe tylko w jedności wiary i w prawdziwej Tradycji (...). Tradycja, będąc zgodnie z nauczaniem Kościoła chrześcijańską doktryną zdefiniowaną na zawsze przez uroczyste Magisterium Kościoła, ma charakter niezmienny, który zobowiązuje do podległości w wierze nie tylko obecne ale również przyszłe pokolenia. Papieże, Sobory mogą wyjaśniać, mogą w sposób bardziej bezpośredni przedstawiać depozyt, muszą jednak przekazywać go wiernie i dokładnie, bez żadnej zmiany”. (Abp M. Lefebvre, *List do Papieża Pawła VI*, 3.12.1976r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382).

do końca świata,¹⁷ musi być wierny wobec swoich niezmiennych fundamentów, którymi są m.in. Eucharystia, celibat Kapłański, i Kapłaństwo mężczyzn.¹⁸ „Wierność ta polega na uprawnionym i odpowiedzialnym wartościowaniu podstawowych (...) elementów, których nie można arbitralnie oddzielać od Kościoła, i to zarówno jak chodzi o elementy instytucjonalne jak i doktrynalne. To wartościowanie nie może być ani dowolne, ani pochopne. Nikt nie może wymyślić nowego Kościoła według własnego i osobistego upodobania”.¹⁹ Kościół rzymskokatolicki, będąc założony przez Chrystusa, bierze swój niezmienny w fundamentach charakter od samego Boga, trwając na swoich filarach: Eucharystii, Kapłaństwa mężczyzn, diakonatu mężczyzn, obowiązku celibatu Kapłańskiego; bo to są filary Kościoła.²⁰ Ale nie język. Kościół musi głosić to, co Jezus nakazał,²¹ i potrzebuje bronić swoich wartości, choćby za cenę męczeństwa. Ale łacina nie jest wartością.²² Łacina była językiem kościelnym, ponieważ m.in. dawniej był to powszechnie zrozumiały język, znany uczonym ludziom na całym świecie. Teraz łacina pozostaje językiem szanowanym, ale ludzie potrzebują Mszy św. w swoim języku, by ją lepiej rozumieć.²³ Bóg stworzył wszystkie języki,²⁴ więc nie tylko przyjmuje modlitwy w każdym języku z takim samym zrozumieniem, lecz nawet pragnie, by głosić Ewangelię w językach, o czym świadczy dar języków udzielony Apostołom.²⁵ Zatem walka o język pozostaje walką o wartość (miłą Bogu) wtedy, gdy jak w hymnie Polski śpiewamy: „nie damy pogrzebść mowy...”, czyli wtedy, gdy jest to wartość patriotyczna.

¹⁷ Por. Mt 16,18.

¹⁸ Por. *Summi Pontificis Epistula Apostolica «De Sacerdotali Ordinatione» Viris Tantum Reservanda*; Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*.

¹⁹ Paweł VI, *Rozważanie w czasie audiencji generalnej*, 24.09.1969, w: Paweł VI, *Trwajcie mocni w wierze*, t.II, Kraków 1974, s.295.

²⁰ Por. Jan Paweł II, *Summi Pontificis Epistula Apostolica «De Sacerdotali Ordinatione» Viris Tantum Reservanda*; Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.17-148.

²¹ Por. 16,15-18.

²² Czymś innym jest kwestia Mszy trydenckiej, a czymś innym Rytuału egzorcyzmów; w przypadku egzorcyzmów chodzi o skuteczność wypędzania złych duchów, i ogólnie mówiąc całą strukturę rytuału, nie o sam język, choć rzeczywiście Egzorcysty zauważają, że złe duchy boją się łaciny.

²³ Por. np. *Konstytucja o Liturgii Świętej, Sacrosanctum concilium*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1967, nr 1-130.

²⁴ Por. Rdz 11,1-9.

²⁵ Por. Dz 2,1-12.

2.2. Rzymskokatolicka odpowiedź wobec błędnego pojmowania wolności przez Bractwo św. Piusa X²⁶

Odpowiedź rzymskokatolicka znajduje się np. w listach św. Pawła Apostoła: „Wolność dla Pawła jest niezwykle ważna, bo całe dzieło zbawcze Chrystusa ją ma na celu. Chrystus przyszedł, aby przywrócić nam wolność we wszystkich wymiarach. Apostoł ukazuje wielorakie zniewolenie człowieka i świata, i pokazuje, że Chrystus wyzwolił nas ze wszystkich niewoli. Aby skorzystać z wolności, którą Chrystus nam przyniósł, trzeba odwrócić się od sił i rzeczywistości, które zniewalają [grzechów] i zwrócić całkowicie do Niego. Tylko w Nim człowiek może cieszyć się pełną wolnością. On pomaga nam poprzez swego Ducha uwalniać się od zła, i zwracać do dobra, przechodzić od niewoli do wolności, wolności negatywnej «od» i wolności pozytywnej «do». Szczytem wolności jest oddanie się w niewolę dobru, Chrystusowi, Bogu. Św. Paweł pragnie nas prowadzić na ten szczyt, od niewoli poprzez wolność do niewoli, abyśmy żyli pełną wolnością, byli ludźmi spełnionymi, synami Boga”.²⁷ Istotę wolności danej od Boga można rozumieć także przez analogię wyboru, jaki Bóg dał duchom, gdy je stworzył, z których niektóre Go odrzuciły, stając się złymi duchami, a większość wybrała miłować Go, i stały się Aniołami; o miłość się prosi, ale nie zmusza się do miłości, dlatego Bóg wciąż prosi ludzi, by odwzajemniali Jego Miłość.²⁸ I dlatego Deklaracja Soboru Watykańskiego II *Dignitatis humanae*, z zawartymi w niej stwierdzeniami o prawie każdego człowieka do wyboru religii z racji swojej godności ludzkiej osoby, nie są skierowane na to, aby wiarę rzymskokatolicką deprecjonować, umniejszać w wartości, lecz na to, aby każdy w wolności swojego serca, w wolności wyboru, wybrał ją jako swoją najpewniejszą drogę do zbawienia, nie z przymusu, lecz z Miłości do

²⁶ Abp Lefebvre pisał dalej: „Zastosowanie pojęcia życia do Magisterium, do Kościoła, a również do Tradycji, nie może pomniejszać pojęcia niezmienności zdefiniowanej wiary, gdyż w tym przypadku wiara bierze swój niezmienny charakter od samego Boga (...) św. Pius X w swojej encyklice *Pascendi Dominici gregis* jasno wskazał na niebezpieczeństwa związane z błędnymi interpretacjami takich pojęć jak „żywa wiara” (...). Czy moglibyśmy prosić o wyjaśnienie, jak człowiek może mieć naturalne prawo do błędzenia? Jak może istnieć naturalne prawo do wywoływania zgorszenia?” (Abp M. Lefebvre, *List do Papieża Pawła VI*, 3.12.1976r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382).

²⁷ St. Wronka, *Dialektyka wolności w listach św. Pawła*, w: „*Jawicie się jako źródła światła w świecie*” (Flp 2,15), red. T.M. Dąbek, Wydawnictwo Benedyktynów, Kraków/Tyniec 2010, s.299.

²⁸ Por. Mt 22,36-40.

Boga, który jest Prawdą, i którego Prawdą żyje Kościół.²⁹ Kościół rzymskokatolicki założył Jezus,³⁰ i dlatego, kto wierzy w pochodzenie Kościoła od Chrystusa, nie może brać przykładu z innych wyznań, ani z innych wyznań czerpać nauki, ani wzorować się na nich, ani uważać ich za bardziej prawowierne, ani bardziej pobożne, ani bardziej miłe Bogu. Według norm *Dekretu o ekumenizmie*, Kościół nie może zmieniać siebie, aby dopasować się do innych wyznań, lecz ma podejmować współpracę kulturalną i religijną z wykluczeniem wszelkiego indyferentyzmu i pomieszania pojęć,³¹ ponieważ to właśnie inne wyznania odpadły od Kościoła przez swoje błędy albo nigdy nie były z Kościołem związane. Stawianie innych wyznań jako wzorczych oznaczałoby uznanie naszej religii rzymskokatolickiej za gorszą lub błędną.³² Uznanie religii rzymskokatolickiej za prawdziwą i wartościową, widać w *Dekrecie o Działalności Misyjnej Kościoła*, gdzie zachęta do działalności misyjnej, by nawracać ludzi na naszą wiarę, wskazuje, że uznajemy naszą wiarę za drogę zbawienia, i doceniamy wiarę, którą polecił wyznawać i głosić Jezus.³³ Ale owo przekonanie o byciu Kościołem prawdziwym, założonym przez Chrystusa, nie stoi w sprzeczności z dopuszczaniem myśli o możliwości zbawienia wszystkich ludzi. Jednakże to Bóg osądzi każdego człowieka. Z jednej strony Jezus odkupił na Krzyżu wszystkich ludzi.³⁴ Z drugiej strony powiedział: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię, kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony”.³⁵ Kościół pragnie, by wiara była przyjmowana dobrowolnie: „gdziekolwiek Bóg stwarza okazję mówienia o tajemnicy Chrystusowej, tam trzeba wszystkim ludziom śmiało i stanowczo mówić o żywym Bogu i o Jezusie Chrystusie, którego posłał dla zbawienia wszystkich, aby niechrześcijanie za przyczyną Ducha Świętego uwierzyli i nawrócili się z wła-

²⁹ Por. *Deklaracja o wolności religijnej, Dignitatis humanae*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1967, nr 1-15; *Dekret o działalności misyjnej Kościoła, Ad gentes divinitus*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1967, nr 1-42; *Dekret o ekumenizmie, Unitatis redintegratio*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1967, nr 1-24; *Konstytucja Dogmatyczna o Kościele, Lumen gentium*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1967, nr 1-69.

³⁰ Por. Mt 16,18.

³¹ Por. *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 15; *Dekret o ekumenizmie*, nr 1-24.

³² Por. J.M. Verlinde, *Antychrześcijańskie oszustwa*, AA, Kraków 2007, s.5-378; *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 1-42; *Deklaracja o wolności religijnej*, nr 1-15; *Dekret o ekumenizmie*, nr 1-24.

³³ Por. *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 1-42.

³⁴ Por. *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 1-42; *Deklaracja o wolności religijnej*, nr 1-15; *Dekret o ekumenizmie*, nr 1-24.

³⁵ Mk 16,16.

snej woli do Pana i szczerze do Niego przyłgnęli”.³⁶ Dlatego prawidłowo rozumiana *Deklaracja o wolności religijnej* nie stoi w sprzeczności z wiarą rzymskokatolicką. Zaś *Dekret o ekumenizmie* też nie stoi w sprzeczności z wiarą Kościoła, ponieważ nigdzie nie nakazuje stawiania innych wyznań ponad rzymskokatolickie. Dopiero ludzie błędnie interpretują poszukiwania dróg pojednania.³⁷ W jaki sposób? Błąd interpretacji dokumentów o wolności religijnej, o roli świeckich w Kościele, o ekumenizmie polega głównie na rodzaju synkretyzmu, na próbach pomieszania posług w Kościele, jaką jest np. negacja obowiązku celibatu Kapłańskiego. Tymczasem „z eklezjologicznego punktu widzenia udzielanie święceń Kapłańskich żonатым mężczyznom wywołałoby więc prawdziwe pomieszanie stanów życia”.³⁸ Tymczasem Kościół pragnie być wierny Chrystusowi, który wprowadził nowy rodzaj kultu, w celibacie będącym służbą Miłości. To „duchowe przewyciężenie starotestamentalnej «literary» w służbie Nowego Przymierza zawsze domaga się na nowo przewyciężenia Prawa w Duchu. W XVI wieku Luter, który opierał się na całkowicie odmiennym odczytaniu Starego Testamentu, nie mógł dokonać tego przejścia. Z tego powodu interpretował kult starotestamentalny i związane z nim kapłaństwo wyłącznie jako wyraz «Prawa», które nie było dla niego drogą łaski Bożej”.³⁹ Tym wszystkim, którzy myślą po ludzku, i pragną budować swój „Kościół” na ludzkim prawie, odpowiada Jezus: „zejdź Mi z oczu szatanie (...), bo nie myślisz po Bożemu, lecz po ludzku”.⁴⁰ Istnieje olbrzymia różnica pomiędzy przekonaniem o poznaniu Prawdy i wyższości prawd wiary, a wywyższaniem siebie; być pewnym, wierzyć, że zna się Prawdę nie znaczy (może, ale nie musi) być lepszym;⁴¹ lecz znaczy kochać Boga z ufnością. Dlatego wiara rzymskokatolicka idzie dalej, tam, gdzie Miłość Boża odkupiła nas na Krzyżu. „Prawdą jest, że rozważanie słowa Bożego jest ważnym i podstawowym obowiązkiem Kapłana Boga w Nowym Przymierzu. Jednak to Słowo stało się Ciałem. Rozważanie go zawsze oznacza również karmienie się Ciałem, które jest nam dane w Przenajświętszej Eucharystii jako Chleb z nieba”.⁴²

³⁶ *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 13.

³⁷ Por. *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 1-42; *Deklaracja o wolności religijnej*, nr 1-15; *Dekret o ekumenizmie*, nr 1-24.

³⁸ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.97.

³⁹ Benedykt XVI, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.34-35.

⁴⁰ Mt 16,23.

⁴¹ Por. Jk 2,19.

⁴² Benedykt XVI, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, dz.cyt., s.36.

2.3. Rzymskokatolicka odpowiedź wobec pytań Abp Lefebvre, w jaki sposób Deklarację o wolności religijnej można pogodzić z nauczaniem Tradycji⁴³

Odpowiedź rzymskokatolicka na to pytanie, pokrywa się z zawsze tajemniczym pytaniem o fakt, dlaczego Bóg, który nigdy nie czyni zła, jednak dopuszcza jego istnienie. Obie odpowiedzi bazują na tajemniczej konieczności wolnego wyboru praktykowania przykazań miłości Boga i bliźnich. Wiele wyjaśnia nauczanie świętobliwego Benedykta XVI. Chrystus umarł za wszystkich ludzi i z miłości do Boga, który nie mógł stworzyć ludzi z góry przeznaczonych na potępienie, wierzymy, że choć są to skomplikowane i trudne tajemnice, które znane są chyba dopiero po śmierci, Kościół wierzy, że każdy człowiek stworzony przez Boga może być zbawiony. Nie chodzi oto, by wszystkich wrzucać „do jednego worka”, znaczenie ma wiara, modlitwa, miłość, miłosierdzie, słowa, i czyny, ale każdy będąc odkupiony Krwią Chrystusa, i pamiętając o konieczności głoszenia i przyjmowania wiary katolickiej, każdy człowiek może być zbawiony. W ostatecznym rozrachunku duszy, Bóg uwzględni równocześnie sprawiedliwość i miłosierdzie.⁴⁴ Jeśli jesteśmy w stanie wyobrazić sobie, co czuł Jezus na Krzyżu, to jesteśmy w stanie zrozumieć, że taka Miłość wybacza wszystko, choć jest Miłością miłującą więcej tych, którzy tą Miłością Bogu odwzajemniają.⁴⁵

2.4. Rzymskokatolicka odpowiedź wobec sprzeciwu Abp Lefebvre wobec ekumenizmu, dialogów międzyreligijnych, i relacji Kościoła z niewierzącymi⁴⁶

Odpowiedź rzymskokatolicka zawiera się w poprawnym rozumieniu ekumenizmu i dialogów międzyreligijnych. Poprawne zaś ich rozumienie

⁴³ Abp Lefebvre pisał dalej w liście do Papieża Pawła VI: „Lecz w jaki sposób twierdzenia Deklaracji o wolności religijnej można pogodzić z nauczaniem Tradycji?” (Abp M. Lefebvre, *List do Papieża Pawła VI*, 3.12.1976r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382).

⁴⁴ Por. Benedykt XVI, *Spe Salvi*, Watykan 2007, nr 1-50; Mt 28,18-20.

⁴⁵ Por. Mt 12,49-50.

⁴⁶ Abp Lefebvre pisał dalej w liście do Papieża Pawła VI: „W jaki sposób pogodzić ekumenizm z Magisterium Kościoła i prawem kanonicznym w odniesieniu do relacji Kościoła z heretykami, schizmatykami, z niewierzącymi, z publicznymi grzesznikami?” (Abp M. Lefebvre, *list do Papieża Pawła VI*, 3.12.1976r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382).

opiera się na tym, że szukanie elementów wspólnych, nie polega na synkretyzmie, wzorowaniu się na wyznaniach innych niż rzymskokatolickie,⁴⁷ bo w ten sposób uznaloby się inne za wyższe i prawdziwsze, co zaś zanegowałoby wypełnienie nakazu misyjnego Jezusa „idźcie i głosście”.⁴⁸ Nauczając wszystkie narody Jezus nakazał w odniesieniu do wiary rzymskokatolickiej; jeśli zatem ktoś sądziłby, że Jezus założył inny Kościół, to nie powinien jak król Henryk VIII próbować stworzyć nowego kościoła, w którym zasady wymyślone przez człowieka miałyby się w jakiś sposób narzucić Bogu, bo Bóg tego nie przyjmuje. Nie można oszukać Boga.⁴⁹ Widać to np. w kwestii celibatu. Celibat jest niezbędny dla Kapłaństwa, przebija się przez judaizm, buddyzm, i inne wierzenia, a w Kościele wschodnim dostrzega się potrzebę jego powrotu:⁵⁰ „W odłączonych Kościołach wschodnich jedynie przeważająca obecność mnichów sprawia, że lud (...) toleruje przestawianie z żonatymi duchownymi. Wielu wiernych nigdy nie wypowiedziałoby się u żonatego (...). Sensus fidei pozwala wierzącym dostrzec swoisty brak w duchownych, którzy nie żyją celibatem konsekrowanym”.⁵¹ Chociaż „Sobór Watykański II dowartościował godność sakramentu małżeństwa (...). Ten stan życia zakłada jednak, że małżonkowie stawiają łączącą ich więź ponad każdą inną więź. Udzielanie święceń Kapłańskich żonatemu mężczyźnie sprowadzałoby się do umniejszania godności małżeństwa i redukcjonowania Kapłaństwa do rzędu funkcji. Można by spierać się, że na chrześcijańskim Wschodzie ta sytuacja znana jest (...) i że nie stwarza to problemów. To nie jest prawdą. Chrześcijański Wschód późno uznał, że żonaci mężczyźni, którzy przyjęli święcenia, mogą współżyć seksualnie ze swoimi żonami (...) w 691 roku. Nowość pojawiła się wskutek pomyłki w odczytaniu kanonów synodu, który odbył się w 390 roku w Kartaginie. Wielką nowością tego synodu z VII wieku nie jest zresztą odejście od wstrzemięźliwości Kapłańskiej, lecz ograniczenie jej do okresów poprzedzających sprawowanie świętej liturgii. Ontologiczny związek między posługą Kapłańską a wstrzemięźliwością wciąż jest ustalony i dostrzegany”.⁵²

Pytanie o relacje Kościoła rzymskokatolickiego z odłamami chrześcijaństwa, i innymi wyznaniem jest jeszcze głębsze. W ciągu całej historii Ko-

⁴⁷ Por. *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 1-42.

⁴⁸ Por. Mk 16,15-18.

⁴⁹ Por. Paweł VI, *Rozważanie w czasie audiencji generalnej*, 24.09.1969, s.295.

⁵⁰ Por. Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.17-148.

⁵¹ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.79.

⁵² R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.77-78.

ścioła pojawiają się zagrażające dla prawdziwej wiary błędy synkretyzmu, liberalizmu, feminizmu, antyklerykalizmu, wraz z pragnieniami świeckich ludzi, by decydować o Kościele, które powodują tendencje zmierzające do pomieszania posług w Kościele, i pragnienie decydowania o sprawach Kościoła przez ludzi, którzy nie są ku temu kompetentni i jak widać z historii, wiele tych błędnych idei prowadzi do schizm, odłączeń, powstawania sekt. Dlatego pytanie brzmi: dlaczego porównujemy się z innymi wyznaniem? Czy uważamy, że odłamy chrześcijaństwa, stworzone przez człowieka, albo religie niechrześcijańskie, też stworzone przez człowieka, mogą być pewniejszą drogą do zbawienia, niż nasza rzymskokatolicka wiara, którą założył Jezus, wcielony Bóg? Łatwo jednak popełnić inny błąd, jaki popełnia Bractwo św. Piusa X, i uznać, że głosem Kościoła są ponoć ci, którzy błędzą, popadając w liberalizm, feminizm, synkretyzm, antyklerykalizm. Tymczasem głosem Kościoła są święci, którzy zauważyli, że inne wyznania nie mogą być dla Kościoła wzorcem, bo wzorując się na innych chciałoby się oszukać Boga, lub postawić człowieka ponad Bogiem.⁵³ Głosem Kościoła są np. słowa Kard. R. Sarah: „Podczas Synodu o Amazonii spędziłem sporo czasu, słuchając ludzi z terenu i rozmawiając z doświadczonymi misjonarzami. Ta wymiana myśli utwierdziła mnie w przekonaniu, że możliwość wyświęcania żonatych mężczyzn oznaczałaby katastrofę duszpasterską, zamęt eklezjologiczny i utrudniłaby rozumienie Kapłaństwa”.⁵⁴ Celibat jest potrzebny, aby Ksiądz był obrazem Chrystusa. „Nie można wypełniać seminariów na podstawie byle jakich motywacji, tym bardziej jeśli są one powiązane z niepewnością uczuciową”.⁵⁵ To nie Kościół, lecz pewni ludzie, dążąc do przeforsowania antypobożnego pragnienia stworzenia „diakonek”, i by osiągnąć „wyświęcanie żonatych mężczyzn, niektórzy teologowie posunęli się nawet do rozważania możliwości przystosowania Kapłaństwa przez ograniczenie go tylko do szafowania sakramentów. Propozycja ta, zmierzająca do rozdzielenia tria munera (uświęcanie, nauczanie, rządzenie) stoi w całkowitej sprzeczności z nauczaniem Soboru Watykańskiego II, który potwierdza ich substancjalną jedność (*Presbyterorum ordinis*, 4-6). Ten teologicznie niedorzeczny projekt obnaża funkcjonalistyczną koncepcję Kapłaństwa. Razem z Benedyktem XVI często zastanawialiśmy się, jak w tej perspektywie można jeszcze mieć nadzieję na powołania?”.⁵⁶

⁵³ Por. Paweł VI, *Rozważanie w czasie audiencji generalnej*, 24.09.1969, s.295.

⁵⁴ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.63-64.

⁵⁵ Papież Franciszek, *Evangelii Gaudium*, Rzym 24.11.2013, nr 107.

⁵⁶ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.108.

Tak więc, jak w całej historii, błędy tworzą ludzie, którzy myślą po ludzku.⁵⁷ Kościół, Sobór Watykański II, nie głoszą synkretyzujących błędów, lecz przypominają Prawdy o darach Bożych, służących uświęceniu, jak np. że celibat Kapłanów nie jest jakąś zwykłą normą prawa kościelnego, lecz jest cennym darem Boga.⁵⁸

2.5. Rzymskokatolicka odpowiedź wobec niesłusznych wątpliwości Abp Lefebvre nt. reformy liturgicznej Soboru Watykańskiego II, Prawdy Kościoła i Kapłaństwa⁵⁹

Odpowiedź rzymskokatolicka znajduje się w Bogu, który jest Prawdą.⁶⁰ Oparty na tym, że Prawda jest zawsze Prawdą, Kościół trwa, bo jest niezmienny, i pomimo że jest niezmienny trwa.⁶¹ Sobór Watykański II ponownie podkreślił, że „Celibat z wielu względów odpowiada Kapłaństwu”.⁶² Zaś święcenia Kapłańskie, przez które przekazana zostaje posługa sprawowania Mszy św., misja uświęcania, nauczania, kierowania wiernych, nieustannie są w Kościele rzymskokatolickim zastrzeżone wyłącznie dla mężczyzn. Papież Jan Paweł II ostatecznie podsumował: „Aby zatem usunąć wszelką wątpliwość w sprawie tak wielkiej wagi, która dotyczy samego Boskiego ustanowienia Kościoła, mocą mojego urzędu utwierdzania braci (por. Łk 22,32) oświadczam, że Kościół nie ma żadnej władzy udzielania święceń Kapłańskich kobietom oraz że orzeczenie to powinno być przez wszystkich wiernych Kościoła uznane za ostateczne”.⁶³ Poza tym, bracia zakonnicy, niewiasty konsekrowane, a także świeccy mają swoje miejsce w Kościele,

⁵⁷ Por. Mt 16,23.

⁵⁸ Por. *Dekret o posłudze i życiu Kapłanów, Presbyterorum ordinis*; Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*; Mt 19,10-12.

⁵⁹ Abp Lefebvre pisał dalej w liście do Papieża Pawła VI: „Jak można pogodzić reformę liturgiczną z nauczaniem Soboru Trydenckiego i z Tradycją? (...) Czy od Soboru Watykańskiego II istnieje nowa koncepcja Kościoła, jego Prawdy, jego Ofiary, jego Kapłaństwa? W tych kwestiach szukamy oświecenia (...). Jest to bowiem kwestia wiary, kwestia życia wiecznego” (Abp M. Lefebvre, *List do Papieża Pawła VI*, 3.12.1976r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382).

⁶⁰ Por. J 14,6.

⁶¹ Por. Abp R. Jałbrzykowski; A.M. Noworol OV, *Ks. Michał Sopoćko: Kościół trwa, pomimo że jest niezmienny; i dlatego że jest niezmienny trwa*, „Studia Teologiczne Białystok Drohiczyn Łomża”, 41(2023), s.323-345.

⁶² *Dekret o posłudze i życiu Kapłanów, Presbyterorum ordinis*, nr 16.

⁶³ Por. Jan Paweł II, *Summi Pontificis Epistula Apostolica «De Sacerdotali Ordinatione» Viris Tantum Reservanda*.

wcale nie pozbawione roli i szacunku. Na przykład, „Kościół w Korei narodził się z ewangelizacji przez ochrzczonych ludzi świeckich, takich jak Paweł Chong Hasang i Franciszek Choi Kyong Hwan. W Ugandzie męczennicy Karol Lwanga, Andrzej Kaggwa, Dionizy Ssebuggwawo, Poncján Ngondwe, Jan Kizito i ich towarzysze (...) byli tak mocno przywiązani do Chrystusa, że zgodzili się oddać swoje życie”.⁶⁴ Także tubylcy pozostając świeckimi ochrzczonymi, bierzmowanymi, już mocą tych sakramentów mogą być wsparciem pracy misyjnej. Szczególnie w miejscach, w których jest niewielu Księży, wtedy w pracy misyjnej Księży wspomaga umacnianie i formowanie katechistów, którzy mogą być budowniczymi parafii, pracując nad przekazywaniem wiary. Tak właśnie świeccy, jako katechiści, mogą ewangelizować. Żonaty mężczyzna pozostając świecki nie ma powodu by zmieniać wspólnotę, przenosząc się w inne miejsce z żoną i dziećmi. Jednakże w tej kwestii niektórzy zmiernają w kierunku eklezjologicznego zamętu.⁶⁵ Pojawia się oksymoron (sprzeczność sama w sobie). Z jednej strony mówi się o wartości człowieka świeckiego, i słusznie. A równocześnie „lekceważy się cały potencjał dynamiki zawarty w sakramentach chrztu i bierzmowania. Ochrzczony i bierzmowany chrześcijanin powinien stać się «ucniem-misjonarzem», jak to ujął Papież Franciszek. Zapewnianie owej obecności wiary należy w pierwszej kolejności do ochrzczonych. Po co ich klerykalizować za wszelką cenę? (...) W Tradycji nie ma niczego, co uzasadniałoby dzisiaj propozycję wyświęcania «diakonów» (...). Czyżby kobiety miały zasługiwać na szacunek tylko wtedy, gdy będą duchownymi? (...) Czy nie ufamy łasce bierzmowania, która czyni z nas świadków Chrystusa? Czyżby należało zastrzec głoszenie Jezusa i dawanie świadectwa o Nim wyłącznie dla duchownych?»⁶⁶ Diakonat zastrzeżony dla mężczyzn, idzie w ślad za tym, że „Kapłaństwo zarezerwowane dla mężczyzn, jako znak Chrystusa Oblubieńca powierzającego się w Eucharystii, jest kwestią nie podlegającą dyskusji”.⁶⁷ Ci zaś, „którzy domagali się święceń prezbiteratu dla żonatych diakonów stałych (...), że wspólnoty protestantów ewangelikalnych umieją prowadzić owo duszpasterstwo obecności - (...) stwierdziliśmy (...) ich wspólnoty kościelne nie uznają Kapłaństwa”.⁶⁸ Zatem świętobliwi ludzie Kościoła zwracają uwagę, że w tych kwestiach

⁶⁴ R. Sarah, Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.96.

⁶⁵ Por. Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.59-140.

⁶⁶ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.92-94.

⁶⁷ Papież Franciszek, *Evangelii Gaudium*, nr 104.

⁶⁸ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.93-94.

niektórzy zmierzają w kierunku eklezjologicznego zamętu. Sobór Watykański II zachęcił do uznania roli świeckich w misji Kościoła, ale w ich świeckim stanie życia.⁶⁹ Zaś „zakwestionowanie celibatu Kapłańskiego zdecydowanie jest źródłem zamętu co do roli każdego w Kościele: mężczyzn, kobiet, małżonków, duchownych”.⁷⁰ Zamęt, błędy pojawiają się w wyniku nieprawidłowych interpretacji, które pochodzą od złych duchów, nieustannie próbujących zniszczyć Kościół, i wprowadzających błędy parami. Bo jeśli chce się „sklerykalizować” mężczyznę żonatego lub kobietę, to równocześnie zaprzecza się jakiegokolwiek roli świeckich w Kościele i poddaje się w wątpliwość tak aktualnie akcentowane powszechne powołanie do świętości.⁷¹ „Celibat Kapłański i dynamizm chrzcielny wzmacniają się nawzajem. Wyświęcanie żonatych mężczyzn (...) spowodowałoby osłabienie misyjnego zapału wiernych świeckich, sprawiając wrażenie, jakoby misja była zastrzeżona dla duchownych”.⁷² Poza tym, „wyświęcanie żonatych mężczyzn pozbawiałoby młode Kościoły przechodzące ewangelizację owego doświadczenia obecności i odwiedzin Chrystusa wydanego i oddanego w osobie Kapłana celibateriusza. Byłby to ogromny dramat duszpasterski. Pociągnęłyby za sobą zubożenie ewangelizacji”.⁷³ Ten, kto chce się wzorować na wyznaniach innych niż rzymskokatolickie, ten podważa wiarę w założenie Kościoła rzymskokatolickiego przez Jezusa. Jak więc można spełniać nakaz misyjny „idźcie i głoscie”,⁷⁴ skoro samemu się nie wierzy w słuszność swoich przekonań, swojej wiary, skoro samemu nie jest się przekonanym, że idzie się drogą najpewniejszą, by osiągnąć zbawienie?⁷⁵

„Religie i ludzkie mądrości nie są wcale jakimiś ścieżkami, które w różnych miejscach wspinają się na ten sam, jedyny szczyt. Należałoby je raczej porównać, we właściwych im ideałach, do różnych szczytów, oddzielonych od siebie nawzajem przepaściami, a pielgrzym, który zagubił się gdzieś poza właściwą ścieżką, na jednym z najwyższych szczytów, ponosi ryzyko największego oddalenia się od celu. W końcu, pomiędzy najwyższymi

⁶⁹ Por. *Dekret o apostołstwie świeckich, Apostolicam actuositatem*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1967, nr 1-33.

⁷⁰ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, dz.cyt., s.93.

⁷¹ Por. *Konstytucja Dogmatyczna o Kościele, Lumen gentium*, nr 39.

⁷² R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, dz.cyt., s.97.

⁷³ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, dz.cyt., s.69.

⁷⁴ Por. Mk 16,15-18.

⁷⁵ Por. *Dekret o działalności misyjnej Kościoła*, nr 1-42; *Deklaracja o wolności religijnej*, nr 1-15; *Dekret o ekumenizmie*, nr 1-24; *Dekret o apostołstwie świeckich, Apostolicam actuositatem*, nr 1-33.

wierzchołkami pojawia się błyskawica wielkich sporów”⁷⁶ Innymi słowy, odnosząc się do metafory pewnego Księdza, że człowiek, który dostrzeżga we Mszy św. tylko śpiewy i kazanie, jest płytki, jak ktoś, kto widzi tylko puste pole; bo rzeczywiście, właściwie wszystkie wyznania, religie, nawet sekty, mają jakieś śpiewy i jakieś kazania; zaś istotą naszej religii rzymskokatolickiej jest Skarb ukryty na tym polu,⁷⁷ Skarb, którym jest Eucharystia. I choć „prawdą jest, że rozważanie słowa Bożego jest ważnym i podstawowym obowiązkiem Kapłana (...). Jednak to Słowo stało się Ciałem. Rozważanie go zawsze oznacza również karmienie się Ciałem, które jest nam dane w Przenajświętszej Eucharystii”⁷⁸

Sobór Watykański II nie popełnił błędów, tylko niektórzy błędnie go interpretują. I fakt, że współczesny Kościół jest nękanym przez ludzi, którzy chcą go odwieść od Prawdy. Ale to niepewność niemożności przeterminowania się prawdy, niewiara ujawnia głęboki błąd eklezjologiczny. Tymczasem „historia przeszłości prowadzi do terażniejszości (...). Aby w sposób odpowiedni i religijny odnieść się do różnych jej wydarzeń, musimy je zrozumieć”⁷⁹ W tym prymacie można dostrzec, że liturgia zawsze była fundamentem, ale pierwsza Msza, odprawiana była w języku zrozumiałym dla uczestników (tj. po hebrajsku; potem Kościół używał łaciny, bo była powszechnie znana; zatem w języku liturgii widać ciągłość troski o to, by wierni mogli ją rozumieć). Wyraz tej troski o zrozumiałość nauczania Ewangelii i odprawiania liturgii najlepiej obrazuje zesłanie Ducha Świętego, który obdarzył Apostołów umiejętnością mówienia w różnych językach.⁸⁰ Podobnie jest z Kapłaństwem mężczyzn, celibatem; historia wskazuje, że Kościół od początku, z woli Jezusa, zastrzegł święcenia Kapłańskie dla mężczyzn i łączył je z celibatem, w pewnym sensie było tak już od Starego Testamentu.⁸¹ „Z eklezjologicznego punktu widzenia udzielanie święceń Kapłańskich żonatym mężczyznom wywołałoby więc prawdziwe pomieszanie stanów życia”⁸² a co za tym idzie, rozpad fundamentów Kościoła. Kościół jest wierny Tradycji, tej głębokiej, tej Boskiej. Kapłan zwrócony twarzą do wiernych, odprawiający w ojczystym języku, staje się dla ludzi obrazem

⁷⁶ Kard. H. de Lubac, *Spotkanie chrześcijaństwa z buddyzmem*, za: J.M. Verlinde, *Antychrześcijańskie oszustwa*, s.6.

⁷⁷ Por. Mt 13,44.

⁷⁸ Benedykt XVI, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.36.

⁷⁹ J.H. Newman, *Reformation of the XIth Century, Essays Critical and Historical*. t.II, 1890.

⁸⁰ Por. Dz 2,1-47.

⁸¹ Por. Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.17-148.

⁸² R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.97.

Chrystusa Najwyższego Kapłana, który chce być blisko wszystkich, którzy do Niego przychodzą.

Niezmienna Prawda, jaką przechowuje religia rzymskokatolicka znajduje się w Piśmie Świętym. W czasie obecnym mamy Kościół założony przez Chrystusa; z Jego Prawdą, Jego Ofiarą, Jego Kapłaństwem. I prawdą jest, że Kościół, by trwać, nie może zmieniać swoich fundamentów⁸³ podporządkowując się innym wyznaniom, synkretyzmowi, liberalizmowi, feminizmowi, i antyklerykalizmowi, bo wtedy zanegowałby, że nauczał Prawdy przez ponad 2000 lat. Prawda jest niezmienna, Jezus jest Prawdą.⁸⁴ Dlatego to co było wyborem Jezusa, jest fundamentalne dla istnienia Kościoła: Fundamentem jest obowiązek celibatu Kapłańskiego,⁸⁵ ponieważ Najwyższy Kapłan Jezus żył w celibacie z własnego wyboru, a Ksiądz ma być Kapłanem na wzór Chrystusa, bo tylko wtedy ludzie dostrzegą w nim obraz Jezusa.⁸⁶ Ludzie „umieją rozpoznać oczyma wiary obecność Chrystusa Oblubieńca Kościoła w Kapłanie celibateriuszu. To duchowe doświadczenie ma w życiu Księdza fundamentalne znaczenie”.⁸⁷ Fundamentem jest Kapłaństwo mężczyzn (i diakonat mężczyzn),⁸⁸ bo Jezus wcielił się być Mężczyzną, i to Bóg stwarza mężczyzną lub kobietą,⁸⁹ więc gdyby przeznaczył komuś powołanie Kapłańskie, stworzyłby go mężczyzną (powołanie to Łaska, nie praca zawodowa). Ponadto Jezus na ostatnią wieczerzę zabrał swoich Apostołów, tylko mężczyzn,⁹⁰ Kapłanów Nowego Przymierza. Fundamentem jest szczególne wybranie do Kapłaństwa, by to Kapłani sprawowali Eucharystię, i Ją rozdawali, bo na ostatniej wieczerzy Jezus mówił Apostołom: „to czyńcie na Moją pamiątkę”.⁹¹ Dlatego ręce Kapłana są przeznaczone także do rozdawania Komunii, gdyż Ksiądz udzielając Komunii, ukazuje ją jako Ciało Chrystusa, Tego, który działa w nim in Persona Christi (stąd świeccy nadzwyczajni szafarze pomagają chorym, ale poza tym powinni posłu-

⁸³ Por. 1Kor 3,11.

⁸⁴ Por. J 14,6.

⁸⁵ Por. Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.17-148; *Dekret o postudze i życiu Kapłanów, Presbyterorum ordinis*, nr 16.

⁸⁶ Por. Abp M. Jędraszewski, *Homilia na Mszy Krzyżma*, Kraków 6.04.2023; Jan Paweł II, *List do Kapłanów na Wielki Czwartek*; Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.17-148.

⁸⁷ R. Sarah, w: Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.69-70.

⁸⁸ Por. Jan Paweł II, *Summi Pontificis Epistula Apostolica «De Sacerdotali Ordinatione» Viris Tantum Reservanda*; Benedykt XVI, R. Sarah, *Z głębi naszych serc*, s.17-148.

⁸⁹ Por. Rdz 1,27.

⁹⁰ Por. Mt 26,26-29; Łk 22,14-20.

⁹¹ Łk 22,19.

giwać tylko na terenach misyjnych, by nie przyćmiewali wiary i szacunku wobec Boga skrytego w Hostii).⁹² To są prawdy, które w Kościele muszą trwać, „fundamentu bowiem nikt nie może położyć innego, jak ten, który jest położony, a którym jest Jezus”.⁹³ To są prawdy, o które powinno się troszczyć, bo są ustanowione przez Chrystusa. Są jak Miłosierdzie Boże, mianowicie, gdy Jezus zlecił św. Faustynie wprowadzić kult Miłosierdzia, w istocie kazał przypomnieć prawdę obecną w Kościele od samego początku, która trwała, ale pod wpływem jakichś współczesnych błędów, jakby zaczęła się wydawać nieaktualna.⁹⁴ Podobnie jak teraz, gdy neguje się wartość fundamentów albo istnienie złych duchów, jakoby mogły się przeterminować. Zaś Apokalipsa mówi, że złe duchy istnieją,⁹⁵ podkreśla też wartość dziewictwa.⁹⁶ A ten sam Jezus, który objawił się św. Faustynie, prawie 2000 lat wcześniej powiedział: „gdybyście zrozumieli co znaczy: chcę raczej miłosierdzia niż ofiary, nie potępalibyście niewinnych”.⁹⁷ Jezus podkreślił, że czynić Ofiarę na Jego pamiątkę, łączy Kapłaństwo mężczyzn, celibat, prawdę, że „Bóg jest Miłością”,⁹⁸ że należy na te wartości patrzeć przez pryzmat „dla Królestwa”⁹⁹, „do spraw duchowych, duchową miarę stosując”;¹⁰⁰ patrząc po Bożemu, a nie po ludzku,¹⁰¹ umiając się podporządkować woli Bożej, temu co zrobił Jezus, bo sam tak chciał. Taki jest Kościół rzymskokatolicki przez ponad 2000 lat, i takim pozostanie, jakim Jezus go chciał.

3. Warunki powrotu do jedności z Kościołem

Abp Lefebvre pisał w liście do Papieża Pawła VI: „Mówiąc to przyjmuję wszystko, co w Soborze i w reformach pozostaje w pełnej zgodności z Tradycją (...) mamy tylko jeden cel, aby służyć naszemu Panu Jezusowi

⁹² Por. Kongregacja Ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Instrucción Redemptionis Sacramentum. Sobre algunas cosas que se deben observar o evitar acerca de la Santísima Eucaristía*, Rzym, 25.03.2004.

⁹³ 1Kor 3,11.

⁹⁴ Por. Św. Faustyna, *Dzienniczek*, Warszawa 2014; A.M. Noworol OV, *Ks. Michał Sopoćko: Kościół trwa, pomimo że jest niezmienny; i dlatego że jest niezmienny trwa*, „Studia Teologiczne Białystok Drohiczyń Łomża”, 41(2023), s.323-345.

⁹⁵ Por. Ap 12,9; Ap 20,10.

⁹⁶ Por. Ap 14,4.

⁹⁷ Por. Mt 9,9-13.

⁹⁸ 1J 4,16.

⁹⁹ Por. Mt 19,10-12.

¹⁰⁰ Por. 1Kor 2,13.

¹⁰¹ Por. Mt 16,23.

Chrystusowi, Jego chwale i Jego Wikariuszowi dla zbawienia dusz, błagamy o przyjęcie wyrazów naszego szacunku i synowskiego oddania¹⁰². Nie doszło jednak do pojednania. Powtórnie zbadano przypadek Abp Lefebvre, zgodnie z przyjętymi normami kanonicznymi. Nie znaleziono jednak rozwiązania.¹⁰³ Po 10 latach bezowocnych dyskusji, Abp Lefebvre 8.07.1987r. napisał do Kardynała J. Ratzingera list: „po dokładnym zbadaniu odpowiedzi udzielonej przez Świętą Kongregację Nauki Wiary na nasz dokument Dubia, jak również wobec dostarczonych przez nas zastrzeżeń dotyczących soborowej *Deklaracji o Wolności Religijnej* (...) Tradycyjne Magisterium sprzeciwia się tezie liberalnej opartej na fałszywej koncepcji ludzkiej godności i błędnej definicji świeckiego społeczeństwa (...). Jest to zdetro nizowanie naszego Pana Jezusa Chrystusa, połączone ze sprowadzeniem wszystkich religii do tego samego statusu wobec prawa; to z kolei prowadzi do ekumenicznej apostazji (...) na Was samych ciążyć będzie odpowiedzialność za definitywne zerwanie z przeszłością Kościoła (...). Nieustająca wola unicestwienia Tradycji jest dążeniem samobójczym”¹⁰⁴. W rzymskokatolickiej odpowiedzi, 28.07.1987r., Kard. J. Ratzinger w imieniu Ojca Świętego, zaoferował nową propozycję, pragnąc w ten sposób dostarczyć możliwości porozumienia. List zawierał propozycję nominacji Kardynała wizytatora, i 11.11.1987r. Kard. Edward Gagnon rozpoczął wizytację apostołską w większości ośrodków Bractwa i opactw. Kard. Gagnon został przyjęty bardzo dobrze, i w następnych miesiącach zostały wszczęte kolejne dyskusje z konsultorami Kongregacji Nauki Wiary; w wyniku których 15.04.1988r. podpisano wstępny protokół porozumienia. Ponadto, Abp Lefebvre w liście do Kard. J. Ratzingera poprosił o zezwolenie na konsekrację Biskupów. Po następnych spotkaniach 4.05.1988r. spisano bardziej precyzyjny protokół porozumienia, który został podpisany 5.05.1988r. w Albano, ze strony Watykanu przez Kard. J. Ratzingera, ze strony Bractwa przez Abp Lefebvre: „Ja, Marceli Lefebvre, Arcybiskup (...), jak również członkowie założonego przeze mnie Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X: Obiecujemy zawsze zachować wierność wobec Kościoła katolickiego i Papieża Rzymskiego (...) oraz wobec ciała biskupiego. Deklarujemy, iż przyjmuje-

¹⁰² Abp M. Lefebvre, *list do Papieża Pawła VI*, 3.12.1976r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

¹⁰³ Por. *Abp Marceli Lefebvre*; M. Davies, *Apologia pro Marcel Lefebvre*, cz. I, II, III; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382

¹⁰⁴ Abp Marceli Lefebvre, *List do Kard. J. Ratzingera*, 8.07.1987r., za: *Abp Marceli Lefebvre*; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

my doktrynę zawartą w §25 konstytucji dogmatycznej *Lumen gentium* Soboru Watykańskiego II (...). Co do pewnych punktów nauki Soboru Watykańskiego II lub późniejszych reform liturgii i prawa, które wydają się być dla nas niełatwe do pogodzenia z Tradycją, zobowiązujemy się wykazywać pozytywne nastawienie (...). Co więcej, deklarujemy uznanie ważności Ofiary Mszy i sakramentów sprawowanych z intencją czynienia tego, co czyni Kościół, według rytów wskazanych w wydaniach typicznych Mszału Rzymskiego i Rytuałów Sakramentów promulgowanych przez Papieża Pawła VI i Jana Pawła II (...). obiecujemy respektować powszechną dyscyplinę Kościoła i prawa kościelne, zwłaszcza te zawarte w *Kodeksie Prawa Kanonicznego* promulgowanym przez Papieża Jana Pawła II (...). stwierdza się, że najodpowiedniejszą [dla Bractwa] formułą kanoniczną jest stwarzanie życia apostołskiego (...). Rozwiązanie takie (...) przewiduje (...) pewną niezależność od Biskupów diecezjalnych (...). Co do jurysdykcji Kapłanów Bractwa (...), będzie ona nadawana tym Księżom albo przez ordynariuszy miejsca, albo przez Stolicę Apostolską (...). Staraniem Stolicy Apostolskiej zostanie ustanowiona komisja dla (...) rozwiązywania ewentualnych problemów i sporów (...). Księża, którzy na poziomie indywidualnym, są moralnie związani z Bractwem, otrzymają status personalny uwzględniający ich aspiracje, a jednocześnie zobowiązania wynikające z ich inkardynacji (...). Co do osób świeckich, które proszą o pomoc duszpasterską wspólnoty Bractwa (...) podlegają one jurysdykcji Biskupa diecezjalnego, lecz w szczególności z uwagi na rytury liturgiczne tych wspólnot - wierni mogą udawać się do nich w celu przyjmowania sakramentów (w przypadku sakramentów chrztu, bierzmowania i małżeństwa konieczne są ciągle zwykle zawiadomienia właściwych parafii, cf. kan. 878, 896, 1122) (...). Pozostawia się tutaj miejsce na rozważenie (...) Kwestii przyjmowania przez świeckich sakramentów chrztu, bierzmowania, małżeństwa we wspólnotach Bractwa. Kwestii wspólnot praktykujących regułę danego instytutu religijnego bez przynależności do niego. Odpowiedzialność za rozwiązanie tych problemów spoczywa na Rzymskiej Komisji (...). Co do święceń zaplanowanych w najbliższej przyszłości, to upoważnionym do ich przeprowadzenia będzie Arcybiskup Lefebvre, a jeśli nie będzie w stanie tego uczynić, dokona tego inny zaakceptowany przez niego Biskup. Wobec szczególnej sytuacji Bractwa (...): udzielić święceń Biskupich jednemu z członków Bractwa (...). Zdjęcie suspensy a divinis z arcybiskupa Lefebvre”¹⁰⁵

¹⁰⁵ Protokół porozumienia pomiędzy Kard. J. Ratzingerem i Arcybiskupem Lefebvre, podpisany 5

Abp Lefebvre przedstawił potem nazwiska kandydatów na Biskupów, które zostały uznane za niewystarczające, i zażądano propozycji następnych nazwisk. Kard. J. Ratzinger odrzucił praktycznie wszystkich kandydatów zaproponowanych przez Abp Lefebvre, i to była rzeczywista przyczyna zerwania negocjacji. Niestety Abp Lefebvre popełnił wtedy największy błąd swojego życia, odrzucając doskonale warunki powrotu do jedności z Kościołem, dla pragnienia władzy w Kościele, ponieważ Biskupstwo jest także rodzajem władzy, a gdyby kierował się wyłącznie pragnieniem realizowania swoich ideałów, Bractwo przyjęłoby warunki Papieża (można tak sądzić, ponieważ podobne bractwo tradycjonalistyczne, tzw. Bractwo Kapłańskie Świętego Jana Marii Vianneya, FSSPJV, w 2002r. pojednało się z Rzymem na podobnych warunkach jak proponowano Bractwu św. Piusa X, tj. w zamian za pozwolenie Księżom należącym do bractwa na niezależność, i na odprawianie Mszy łacińskiej; po pojednaniu przekształciło się w Apostolską administraturę personalną Świętego Jana Marii Vianneya).

9.06.1988r. św. Jan Paweł II skierował jeszcze do Abp Lefebvre list: „z dojmującym i głębokim smutkiem zapoznałem się z listem Waszej Ekscelencji (...). Kierując się wyłączną troską o jedność Kościoła w wierności Prawdzie objawionej, co stanowi naczelną powinność Następcy Piotra Apostoła, w ubiegłym roku poleciłem przeprowadzenie wizytacji apostołskiej Konfraterni św. Piusa X i jej dzieł. Wizytacja została przeprowadzona przez Edouarda Kardynała Gagnona. Następnie miały miejsce rozmowy najpierw z biegłymi Kongregacji Nauki Wiary, potem między Waszą Ekscelencją i Józefem Kardynałem Ratzingerem. Podczas tych spotkań zostały opracowane rozwiązania, przyjęte i podpisane przez Waszą Ekscelencję 5 maja 1988r. Rozwiązania te pozwalały Konfraterni św. Piusa X istnieć i działać w Kościele w pełnej komunii z Papieżem, strażnikiem jedności w Prawdzie. Stolicy Apostolskiej w owych czasach przyświecał wyłącznie jeden cel: ochrona i popieranie tej jedności w posłuszeństwie Bożemu Objawieniu, przekazywanemu i interpretowanemu przez Magisterium Kościoła (...). W skierowanym do mnie liście Ekscelencja zdaje się odrzucać wszystko, co zostało osiągnięte podczas dotychczasowych rozmów, jasno wyrażając zamiar «zapewnienia sobie środków potrzebnych do kontynuowania swego dzieła», zwłaszcza przez dokonanie w najbliższym czasie jednej lub kilku konsekracji biskupich bez mandatu apostołskiego, w jawnej

maja 1988r. w Albano, za: Abp Marceli Lefebvre; por. K. Stehlin FSSPX, W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre, s.3-382.

sprzeczności nie tylko z przepisami prawa kanonicznego, ale także z protokołem z 5 maja i z odnoszącymi się do tej sprawy wskazaniem zawartymi w liście Kardynała Ratzingera skierowanym do Waszej Ekscelencji 30 maja. Z głębi ojcowskiego serca, a równocześnie z całą powagą, jakiej wymagają obecne okoliczności, wzywam Cię, Czcigodny Bracie, do zrezygnowania z tego zamiaru, który, jeśli zostanie urzeczywistniony, nie będzie niczym innym, aniżeli aktem schizmatyckim, którego teologiczne i kanoniczne konsekwencje niewątpliwie są Waszej Ekscelencji znane. Gorąco wzywam Waszą Ekscelencję do powrotu w pokorze do pełnego posłuszeństwa Zastępcy Chrystusa. Nie tylko zapraszam Cię do tego, ale proszę Cię na rany Chrystusa, naszego Zbawiciela, który w przeddzień swej Męki modlił się za swoich uczniów, «aby wszyscy stanowili jedno» (J 17,21). Do tego zaproszenia i do tej prośby dołączam moje codzienne modlitwy do Maryi, Matki Chrystusa».¹⁰⁶ Papież wyciągał dłoń ku pojednaniu, ponieważ Jan Paweł II doskonale rozumiał, że Papież nie może działać przeciwko prawu Bożemu ani go lekceważyć. Ale to niestety nie pomogło. Pomimo tego, bez zgody Papieża, 30.06.1988r. Abp M. Lefebvre razem z Bp Antônio de Castro Mayerem konsekrował czterech Biskupów; usprawiedliwiając swoje działanie koniecznością przetrwania świętej Tradycji Kościoła. W efekcie Jan Paweł II (2.07.1988r.), w motu proprio *Ecclesia Dei adflicta*, podał do wiadomości, że Abp Lefebvre i wyświęceni przez niego Biskupi zaciągnęli na siebie ekskomunikę (*laet sententiae*, tj. wiążącą mocą samego prawa), która nie obejmowała pozostałych Duchownych i wiernych z Bractwa; i powołał komisję *Ecclesia Dei*.¹⁰⁷ Bractwo nie zaakceptowało tej decyzji.

Arcybiskup Marcel Lefebvre zmarł 25.03.1991r.¹⁰⁸ Niestety przez lata dialog między Bractwem a Stolicą Apostolską prawie nie istniał. W 1999r. Komisja *Ecclesia Dei* oświadczyła, że sakramenty pokuty i małżeństwa udzielane przez Kapłanów Bractwa są nieważne, gdyż wymagają one delegacji Biskupa miejsca, a ci Kapłani ich nie mają; ale jeżeli wierny nie wie o tej przeszkodzie, absolucja Kapłana jest ważna.¹⁰⁹ Dopiero w 2000r.

¹⁰⁶ Jan Paweł II, *List do Abp M. Lefebvre*, 9 czerwca 1988r., za: *Abp Marceli Lefebvre*, dz.cyt.; por. K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

¹⁰⁷ Por. Jan Paweł II, *List apostolski motu proprio Ecclesia Dei adflicta*, 1988; Jan Paweł II, *Ecclesia Dei. Fraternalitas Sacerdotalis Sancti Petri*, 2 lipca 1988, <https://www.fssp.org/en/#Notes>; *Konsekracje Biskupie 1988*, <https://www.piusx.org.pl/fssp/konsekracje>; *Abp Marceli Lefebvre*; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

¹⁰⁸ Por. *Konsekracje Biskupie 1988*; *Abp Marceli Lefebvre*; K. Stehlin FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, s.3-382.

¹⁰⁹ Por. *Pontificia Commissio „Ecclesia Dei”*, <http://web.archive.org/web/20080130041953/>

Bp Bernard Fellay spotkał się z przewodniczącym komisji Ecclesia Dei Kard. Darío Castrillón Hoyos, który oznajmił mu, że Papież w ramach pojednania jest gotowy nadać Bractwu takie same przywileje, status, i uprawnienia jakie zostały nadane administraturze personalnej Świętego Jana Marii Vianneya. Efektem tego wznowienia rozmów z Kurią Rzymską było ogłoszenie przez Pontyfikalną Komisję Ecclesia Dei w 2003r., że: Kapłani bractwa są ważne wyświęceni, ale są suspendowani; Msze przez nich odprawiane są ważne, ale czynione wbrew prawu kościelnemu; katolicy mogą bez grzechu wypełniać swój obowiązek niedzielny uczestnictwem w Mszach sprawowanych przez Księży z Bractwa; nie jest grzechem uczestnictwo we Mszy w kaplicy Bractwa, gdy nie czyni się tego z chęci zdystansowania się od Papieża, lecz z chęci uczestnictwa w Mszy w rycie trydenckim; można złożyć skromną ofiarę na Mszy. Ponadto zaczęto rozważać zniesienie ekskomuniki.¹¹⁰

Benedykt XVI, w sierpniu 2005r. przyjął na audiencji Bp B. Fella, ale nie doszło do porozumienia. Potem, w geście dobrej woli, w lipcu 2007r. Papież wydał motu proprio *Summorum Pontificum* przywracając możliwość odprawiania Mszy w nadzwyczajnej formie rytu trydenckiego. W 2007r. Benedykt XVI, w liście do Biskupów w sprawie tego motu proprio *Summorum pontificum*, wspominał przyczyny powstania motu proprio *Ecclesia Dei*, i zwrócił uwagę na brak jedności między Bractwem i Papieżem.¹¹¹ Papież chciał pomóc przede wszystkim Bractwu św. Piusa X w pojednaniu: „Patrząc wstecz na rozłamy, które na przestrzeni wieków raniły Ciało Chrystusa, ciągle ma się wrażenie, że w krytycznych momentach rodzenia się podziałów odpowiedzialni za Kościół nie zrobili wystarczająco wiele, aby zachować lub osiągnąć pojednanie i jedność; odnosi się wrażenie, że zaniedbania w Kościele po części winne są temu, że te podziały mogły się utrwalić”.¹¹²

4.06.2008r. komisja Ecclesia Dei przedstawiła Bractwu warunki poro-

<http://www.unavoce.org/Protocol539-99.htm>.

¹¹⁰ Por. *Latter by Msgr. Camille Perl Regarding Society of St. Pius X Masses*, <http://web.archive.org/web/20080614091200/http://www.unavoce.org/articles/2003/perl-011803.htm>; *Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X*.

¹¹¹ Por. *Latter by Msgr. Camille Perl Regarding Society of St. Pius X Masses*; B. Fellay, *Komunikat Przełożonego Generalnego Bractwa Św. Piusa X*, w: *Zawsze Wierni*, 7.07.2007. https://www.piusx.org.pl/zawsze_wierni/arttykul/1093; Benedykt XVI, *List do Biskupów o motu proprio [Summorum Pontificum]*, 2007. https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/listy/list_summorum_07072007.html.

¹¹² Benedykt XVI, *List do Biskupów o motu proprio [Summorum Pontificum]*.

zumienia ze Stolicą Apostolską: odpowiedź proporcjonalna do hojności Papieża (tj. Papieskiego dekretu *Summorum Pontificum*); unikanie wszelkiej publicznej działalności godzącej w szacunek do osoby Ojca Świętego i sprzecznej z kościelną miłością; unikanie podawania się za magisterium wyższe od nauczania Ojca Świętego, i ukazywania Bractwa jako będącego w opozycji do Kościoła; okazanie woli uczciwego działania w pełnej kościelnej miłości, i w szacunku dla autorytetu Papieża. Bractwo odrzuciło warunki, choć oświadczyło nie ma ambicji stawiania się na miejscu magisterium wyższego od nauczania Ojca Świętego, nie pragnie też przeciwstawić się Kościołowi.¹¹³

Ponadto, w nadziei na osiągnięcie pojednania, 21.01.2009r. Benedykt XVI zdjął ekskomunikę z Biskupów Bractwa (nie było to równoznaczne z uwolnieniem od suspensy). 10.03.2009r. Benedykt XVI opublikował list: „Fakt, że Bractwo św. Piusa X nie posiada statusu kanonicznego w Kościele, w ostatecznym rozrachunku nie jest umotywowany racjami dyscyplinarnymi, lecz doktrynalnymi. Dopóki Bractwo nie ma statusu kanonicznego w Kościele, także jego szafarze nie pełnią prawnie posług w Kościele. Tak więc trzeba dokonać rozróżnienia między płaszczyzną dyscyplinarną, dotyczącą osób jako takich, a obszarem doktrynalnym, dotyczącym posługi oraz instytucji”.¹¹⁴ Zaś 2.07.2009r. Papież wydał motu proprio *Ecclesiae Unitatem*, w którym samodzielnie dotąd komisję Ecclesia Dei przeniósł w struktury Kongregacji Nauki Wiary. 26.10.2009r. rozpoczęły się rozmowy doktrynalne Stolicy Apostolskiej i Bractwa.¹¹⁵

¹¹³ Por. *Komunikat serwisu Radia Watykańskiego z 26 czerwca 2008: Fiasko dialogu z lefebrystami*, <https://web.archive.org/web/20160509172256/http://www.opoka.org.pl/aktualnosci/news.php?s=opoka&id=253>; *Conditions qui résultent de l'entretien du 4 juin 2008 entre le Cardinal Dario Castrillon Hoyos et l'Evêque Bernard Fellay*, http://www.clerus.org/clerus/dati/2008-10/16-20/Les_5_conditions.pdf; *Katolicycy tradycjonalisci o trudnościach w dialogu z Watykanem*, <https://info.wiara.pl/doc/176808.Katolicycy-tradycjonalisci-o-trudnosciach-w-dialogu-z-Watykanem>; *Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X*, dz.cyt.; *Au sujet de l'ultimatum du cardinal Castrillón Hoyos*, http://web.archive.org/web/20080731070936/http://www.dici.org/actualite_read.php?id=1715.

¹¹⁴ Benedykt XVI, za: *Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X*; por. *Watykan: zdjęcie ekskomunikacji z biskupów lefebrystów*. (Radio Watykańskie, 24.01.2009). http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2009/01/24/watykan_zdj%C4%99cie_ekskomunikacji_z_biskup%C3%B3w_lefebryst%C3%B3w/pol-261040; *Papież zdjął ekskomunikę z lefebrystów*, <https://www.wprost.pl/swiat/151397/papiez-zdj%C4%99l-ekskomunik%C4%99-z-lefebryst%C3%B3w.html>.

¹¹⁵ Por. *Watykan: zdjęcie ekskomunikacji z biskupów lefebrystów*, dz.cyt.; *Papież zdjął ekskomunikę z lefebrystów*, dz.cyt.; K. Koch, *Communiqué*, https://web.archive.org/web/20090131205445/http://www.kath.ch/sbk-ces-cvs/text_detail.php?nemeid=110480&sprache=f; *List Ojca Świętego do biskupów w sprawie zdjęcia ekskomunikacji z czterech biskupów konsekrowanych*

14.09.2011r. na spotkaniu przedstawiciele Bractwa i Kongregacji Nauki Wiary, Stolica Apostolska przedłożyła Bractwu Preambułę doktrynalną, której akceptacja oznaczałaby wierność Magisterium Kościoła. Odpowiedź wstępnie uznano za niewystarczającą.¹¹⁶

W 2012r. Stolica Apostolska otrzymała kolejną odpowiedź Bractwa na preambułę doktrynalną. 10.08.2012r. nastąpił rozłam w Bractwie Św. Piusa X. I powstało, jeszcze dalsze od pojednania z Kościołem, Bractwo Kapłańskie Św. Piusa X Ścisłej Obserwacji.¹¹⁷

W 2015r. Kongregacja Nauki Wiary pozwoliła, żeby Przełożony Generalny Bractwa miał prawo do wydawania kar kanonicznych. Papież Franciszek udzielił Bractwu jurysdykcji spowiedzi na czas trwania Roku Miłosierdzia, tzn. od 8.12.2015r. do 20.11.2016r. Papież napisał: „rozporządzam i postanawiam, że osoby, które w Roku Świętym Miłosierdzia przystąpią do sakramentu pojednania u Kapłanów z Bractwa Św. Piusa X, otrzymają waż-

przez abpa Lefebvrę, w: *L'Osservatore Romano* 2009/05. https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/listy/bpi_lefebvre_10032009.html; *Ecclesiae Uunitatem*, https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/la/apost_letters/documents/hf_ben-xvi_apl_20090702_ecclesiae-unitatem.html; *Watykan: za dialog z tradycjonalistami odpowiada Kongregacja Nauki Wiary*. (Radio Watykańskie, 9.07.2009). https://archive.is/20120907151128/http://www.radiovaticana.org/pol_RG/2009/luglio/09_07_08.html#gr1; *Watykan: rozmowy z lefebrystami już niebawem*, https://opoka.org.pl/aktualnosci/wiadomosci/30533.1,Watykan_rozmowy_z_lefebrystami_juz_niebawem.html; *Dyskusje między Stolicą Apostolską a Bractwem Św. Piusa X*. https://www.piusx.org.pl/zawsze_wierni/artukul/1385; *Rozmowy Watykanu z Bractwem św. Piusa X*, https://web.archive.org/web/20160530210825/http://ekai.pl/wydarzenia/temat_dnia/x23183/rozmowy-watykanu-z-bractwem-sw-piusa-x/.

¹¹⁶ Por. *Watykan: zdjęcie ekskomuniki z biskupów lefebrystów*, dz.cyt.; *Watykan: rozmowy z lefebrystami już niebawem*, dz.cyt.; *Rozmowy Watykanu z Bractwem św. Piusa X*. https://web.archive.org/web/20160530210825/http://ekai.pl/wydarzenia/temat_dnia/x23183/rozmowy-watykanu-z-bractwem-sw-piusa-x/; *Comunicato: Incontro Tra La Congregazione Per La Dottrina Della Fede E La Fraternalità Sacerdotale San Pio X, 14.09.2011* (Bollentino sulla stampa della Santa Sede, 14.09.2011). <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2011/09/14/0532/01275.html>; *Warunek pojednania lefebrystów ze Stolicą Apostolską*, (st (KAI)/pm). <https://web.archive.org/web/20141224171722/http://ekai.pl/wydarzenia/swiat/x45851/warunek-pojednania-lefebrystow-ze-stolica-apostolska/>; *Lefebryści odpowiedzieli na propozycję Watykanu*. http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2011/12/21/lefebry%C5%9Bci_odpowiedzieli_na_propozycj%C4%99_watykanu/pol-548406; *Lefebryści odpowiadają Watykanowi*, <https://deon.pl/kosciol/lefebrysci-odpowiadaja-watykanowi,151884>; *Lefebryści jednak nie wrócą na łono Kościoła?* (IAR, gs), <https://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/567893,Lefebrysci-jednak-nie-wroca-na-lono-Kosciola>.

¹¹⁷ Por. *Watykan: odpowiedź lefebrystów krokiem do przodu*. (Radio Watykańskie, kb/ rv). http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2012/04/18/watykan_odpowied%C5%BA_lefebryst%C3%B3w_krokiem_do_przodu/pol-580980; *Rozłam w Bractwie św. Piusa X*, <https://pch24.pl/rozlam-w-bractwie-sw-piusa-x/>.

ne i zgodnie z prawem rozgrzeszenie”.¹¹⁸ Zaś 21.11.2016r. przedłużył Kapłanom Bractwa na czas nieokreślony prawo do rozgrzeszania w sakramencie spowiedzi,¹¹⁹ „aby wierni z różnych powodów uczęszczający do kościołów, w których odprawiają Kapłani Bractwa Świętego Piusa X, mogli ważnie i zgodnie z prawem otrzymać sakramentalne odpuszczenie grzechów (...) aby można było odzyskać, z Bożą pomocą, pełną jedność w Kościele katolickim”.¹²⁰

4.04.2017r. Papież Franciszek umożliwił, aby dać ordynariuszom możliwość delegowana władzy przyjmowania ślubów małżeńskich wobec wiernych, którzy powierzyli się opiece duszpasterskiej Bractwa.¹²¹

16.07.2021r. Papież Franciszek ograniczył możliwość sprawowania Mszy Trydenckiej, uzależniając celebracje od zgody Biskupa miejsca, bez możliwości odprawiania Mszy trydenckich w kościołach parafialnych (choć Biskup może udzielić dyspensy od tego prawa).¹²²

Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X (łac. *Fraternitas Sacerdotalis Sancti Pii X*, *FSSPX*, *SSPX*) jest aktualnie stowarzyszeniem życia apostołskiego o nieuregulowanym statusie kanonicznym, lecz z personalną jurysdykcją papieską, której udzielił Papież Franciszek. Bractwo zrzesza Księży, kleryków,¹²³ ale też

¹¹⁸ Por. Papież Franciszek, *List Ojca Świętego Franciszka przed Jubileuszem Miłosierdzia*, 1.09.2015, <https://episkopat.pl/en/list-ojca-swietego-franciszka-przed-jubileuszem-milosierdzia/>.

¹¹⁹ Por. Papież Franciszek, *List apostołski Misericordia et misera*, https://www.vatican.va/content/francesco/pl/apost_letters/documents/papa-francesco-lettera-ap_20161120_misericordia-et-misera.html; *Lefebryści wdzięczni Papieżowi za dalsze prawo rozgrzeszania*. (Radio Watykańskie), http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2016/11/22/lefebry%C5%9B-ci_wdzi%C4%99czni_papie%C5%BCowi_za_dalsze_prawo_rozgrzeszania/pl-1274007.

¹²⁰ Papież Franciszek, *List apostołski Misericordia et misera*, nr 12.

¹²¹ Por. *List przewodniczącego Komisji Ecclaessia Dei prefekta Kongregacji Nauki i Wiary; Małżeństwa nie tylko ważne, ale i niemożliwe do zakwestionowania. Wiadomości Tradycji Katolickiej*, news.fsspx.pl.

¹²² Por. Papież Franciszek, *List apostołski, motu proprio Traditionis Custodes*, 16.07.2021r., <https://www.archidiecezja.lodz.pl/aktualnosci/2021/07/motu-proprio-ojca-swietego-franciszka-traditionis-custodes>.

¹²³ Formacja w seminarium opiera się na Ratio fundamentalis z 6.01.1970r.; podstawą nauczania jest philosophia perennis, teologia św. Tomasza z Akwinu, znajomość tekstów Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, Pisma św. i Ojców Kościoła, i ceremonii liturgicznych. 4.04.2016r. Bractwo liczyło 203 seminarzystów, studiujących w seminariach: Międzynarodowe Seminarium św. Piusa X w Ecône (Szwajcaria); Międzynarodowe Seminarium św. Proboszcza z Ars we Flavigny (Francja); Seminarium Najświętszego Serca Pana Jezusa w Zaitzkofen (Niemcy); Seminarium św. Tomasza z Akwinu w Dillwyn (USA); Seminarium N.M.Panny Współodkupicielki w La Reja (Argentyna). (por. *Seminaria*, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/seminaria>).

zakonników,¹²⁴ i świeckich. Obecny przełożony Bractwa jest Ks. Dawid Pa-gliarani. W Polsce Bractwo działa od początku lat 90, i m.in. prowadzi wydawnictwo Te Deum. Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski wobec działalności Bractwa św. Piusa X na terenie Polski, ogłoszone 27.11.1998r. określiło, że uważa Bractwo za grupę schizmatyczną.¹²⁵

Zakończenie

Bractwo św. Piusa X deklaruje, że należy do Rzymu katolickiego, stróża wiary katolickiej (Deklaracja Abp Lefebvre, 21.11.1974r.), uznaje za prawowitych wszystkich Papieży. Ale Bractwo podzieliło z Kościołem dostrzeganie błędów, gdzie ich nie ma, których Kościół nie popełnił. Odrzucając całkowicie dialog międzyreligijny i ekumeniczny, zapomina, że Bóg byłby szczęśliwy, gdyby każdy przyjął Jego zbawczy dar. Abp Marcel Lefebvre pisał: „nie udaje się nam porozumieć z Rzymem. Nie będzie to możliwe tak długo zanim Rzym nie powróci do wiary w panowanie Naszego Pana Jezusa Chrystusa, tak długo dopóki będzie twierdził, że wszystkie religie są dobre”.¹²⁶ Kościół mówi, że w każdej religii jest jakiś element prawdy i dobra.¹²⁷ Poza tym, na świecie jest wiele dobrych rzeczy, tylko że nie każde dobro jest doskonałością; ta prosta prawda okazuje się wyjaśniać, jak można pogodzić szacunek dla każdego człowieka, dla każdego wyznania, dla wolności religijnej, jednakże nie zapominając, że Jezus nakazał głosić naszą rzymskokatolicką reli-

¹²⁴ Zakony męskie Tradycji katolickiej: Opactwo benedyktyńskie Matki Bożej z Gwadelupy (Nowy Meksyk, USA), Kapucyni od św. Franciszka w Morgon (Francja), Zgromadzenie Przemienienia Pańskiego (Merigny, Francja), Stowarzyszenie L'Oeuvre de l'Etoile (Nimes, Francja), Misji Dobrej Nadziei (La Guiche, Francja), Pomocnicy Chrystusa Króla z Caussade we Francji. Zgromadzenia żeńskie: tradycyjne Karmele w Quievrain (Belgia), Spokane (USA), Bas-en-Basset (Francja), Eynesse (Francja), Chexbres (Szwajcaria), Opactwo benedyktyńskie Notre Dame de Toute Confiance (Lamprey, Francja), Kontemplacyjne dominikanki z Avrillé (Francja), Zakon Ubogich Klarysek, Zgromadzenie Małych Sióstr od św. Franciszka z Asyżu ścisłej obserwancji (Le Trevoux, Francja), Nauczające Dominikanki z Brignoles (Francja), i z Fanjeaux (Francja), Uczennice Wieczernika (Velletri, Włochy), Siostry Bractwa Przemienienia (Merigny, Francja), Siostry od św. Jana Chrzyciela, Zgromadzenie Córek Maryi od Przenajświętszej Krwi (Haeusern, Niemcy). (por. *Zakony*, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/zakony>; *Różne formy przynależności do Bractwa*, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/formy-przynaloznosci>; *Statystyki*, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/statystyki>).

¹²⁵ Por. *Komunikat Konferencji Episkopatu Polski z 27 listopada 1998*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WE/kep/bractwo_piusa_x.html; *Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X*.

¹²⁶ M. Lefebvre, *Kościół przesiąknięty modernizmem*, s.56-57.

¹²⁷ Por. *Deklaracja o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich. Nostra aetate*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1967, nr 1-5.

gię na cały świat,¹²⁸ więc nakaz misyjny oznacza, że w naszej religii rzymskokatolickiej odnajduje się drogę do Boga najwłaściwszą, najpewniejszą, najlepszą, najmilszą Bogu. Mocą woli Bożej, Jezus nakazał nawracać ludzi na wiarę rzymskokatolicką, więc podejmując działalność misyjną wyznajemy wiarę w to, że Bogu nie jest obojętne w Kogo, w co, i jak się wierzy.

Nie wydaje się słuszne, by powracać do liturgii trydenckiej. Jednakże Bractwo św. Piusa X jest ostrzeżeniem dla Kościoła, jako przykład, co dzieje się, gdy ludzie wierzący nie potrafią rozróżnić między tym, co pochodzi od ludzi, a tym, co pochodzi od Boga. Jak wielkie błędy, jaki zamęt eklezjologiczny powodują różne błędne interpretacje. Tym co sądzą jakoby można uznawać, że Kościół założony przez Chrystusa „powinien” brać przykład z innych wyznań, laicyzować się, feminizować, porzucać swoje fundamenty, ulegać antyklerykalizmowi, odpowiada św. Paweł: „Nadziwić się nie mogę, że od Tego, który was łaską Chrystusa powołał, tak szybko chcecie przejść do innej Ewangelii. Innej jednak Ewangelii nie ma: są tylko jacyś ludzie, którzy sięją wśród was zamęt, i którzy chcieliby przekreślić Ewangelię Chrystusową. Ale (...) gdyby wam kto głosił Ewangelię różną od tej, którą od nas otrzymaliście - niech będzie przeklęty. A zatem teraz: czy zabiegam o względy ludzi, czy raczej Boga? Czy ludziom staram się przypodobać? Gdybym jeszcze ludziom chciał się przypodobać, nie byłbym sługą Chrystusa. Oświadczam więc, wam, bracia, że głoszona przeze mnie Ewangelia nie jest wymysłem ludzkim. Nie otrzymałem jej bowiem ani nie nauczyłem się od jakiegoś człowieka, lecz objawił mi ją Jezus”.¹²⁹

Gdyby Bractwo św. Piusa X przystało na warunki świętych Papieży Jana Pawła II i Benedykta XVI, mogłoby wesprzeć (np. wiedzą, argumentacją) Kościół współczesny przed prawdziwym zagrożeniem, jakie próbują mu wpoić ludzie dążący do zeświecczenia, pragnący postawić człowieka ponad Bogiem, negujący godność Kapłańską, stawiający zdrowie ponad Bogu, zapominający o wiecznej prawdzie, że sam Bóg wybrał do Kapłaństwa tylko mężczyzn, nie potrafiący docenić wiecznej wartości świętego Celibatu; ludzie, którzy nie wierzą, że to Bóg kryje się w tej pięknej małej Hostii, i chcą zniszczyć Kościół Chrystusowy, bo nie wierzą już w konsekwencje, które ziemskie życie przenosi na wieczność, lecz myślą tylko o swoim teraz, myślą po ludzku. Im odpowiada Jezus: „zejdź Mi z oczu szatanie (...), bo nie myślisz po Bożemu, lecz po ludzku”.¹³⁰ Zatem Bractwo, gdyby zgodziło się

¹²⁸ Por. Mk 16,15-18.

¹²⁹ Ga 1,6-12.

¹³⁰ Mt 16,23.

wrócić do jedności z Kościołem, zamiast upierać się o posiadanie władzy biskupiej i łaciński język liturgii, mogłoby mieć wielką zasługę, by wspomóc Kościół, bronić Kościół przed prawdziwymi zagrożeniami ze strony złych duchów. Bramy piekielne nie przemogą Kościoła,¹³¹ ale historia Bractwa jest przestrożą, aby nie doszło do kolejnej schizmy. „Patrzac wstecz na rozłamy (...) ma się wrażenie, że w krytycznych momentach rodzenia się podziałów odpowiedzialni za Kościół nie zrobili wystarczająco wiele, aby zachować lub osiągnąć pojednanie i jedność”.¹³² Tak więc, jeśli Bractwo św. Piusa X wróciłoby do pełnej jedności z Kościołem, mogłoby walczyć o to, co jest dla Kościoła prawdziwie ważnymi fundamentalnymi wartościami, i dzięki znajomości starych nauk Kościoła, jego członkowie wtedy byłiby jak ojciec co ze skarbcza wydobywa rzeczy stare i nowe,¹³³ w jedności z Kościołem, dla dobra Kościoła, i czystości prawdziwej nauki wiary.

The Society of St. Pius X: On the Road from the Roman Catholic Church, Through Schism, Towards Reconciliation with the Church...

Abstract

The article describes the history and polemics of the Priestly Society of St. Pius X with the Church. On one hand, it responds to questions posed to the Church, where the Society accuses it of errors where there are none, arguing that the Second Vatican Council did not commit mistakes but has been misinterpreted by some. On the other hand, the article, written from a Roman Catholic perspective, points out that the Society presents many values consistent with the teachings of the Roman Catholic Church and worthy of rediscovery. If the members of the Society were to return to full unity with the Roman Catholic Church, they could support the contemporary Church, as traditionalism can serve as a bulwark against the threats of liberalism, feminism, syncretism, and anticlericalism.

Keywords: *Society of St. Pius X, Second Vatican Council, foundations of the Church, true Tradition.*

¹³¹ Por. Mt 16,18.

¹³² Benedykt XVI, *List do Biskupów o motu proprio [Summorum Pontificum]*.

¹³³ Por. Mt 13,52.

Bibliografia

Abp MarceLi Lefebvre, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/abp-Marceli-Lefebvre> (dostęp 2.01.2023) [na stronie zawarto fragmenty książki: Stehlin, K., FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre* (Warszawa: Te Deum 2001)].

Au sujet de l'ultimatum du cardinal Castrillón Hoyos, http://web.archive.org/web/20080731070936/http://www.dici.org/actualite_read.php?id=1715 (dostęp 2.01.2023).

Benedykt XVI, *Encyklika Spe Salvi*, Watykan 2007.

Benedykt XVI, *List 10.03.2009r.*, za: *Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bractwo_Kap%C5%82a%C5%84skie_%C5%9Awi%C4%99tego_Piusa_X (dostęp 2.01.2023).

Benedykt XVI, *List do Biskupów o motu proprio [Summorum Pontificum]*, 2007, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/listy/list_summorum_07072007.html (dostęp 2.01.2023).

Benedykt XVI, Sarah, R., *Z głębi naszych serc*, Warszawa 2020.

Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bractwo_Kap%C5%82a%C5%84skie_%C5%9Awi%C4%99tego_Piusa_X (dostęp 2.01.2023).

Cele, ideał i owoce Bractwa, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/kaplanstwo> (dostęp 2.01.2023).

Comunicato: Incontro Tra La Congregazione Per La Dottrina Della Fede E La Fraternité Sacerdotale San Pio X, 14.09.2011, Bollentino sulla stampa della Santa Sede, 14.09.2011, <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2011/09/14/0532/01275.html> (dostęp 2.01.2023).

Conditions qui résultent de l'entretien du 4 juin 2008 entre le Cardinal Dario Castrillon Hoyos et l'Evêque Bernard Fellay, http://www.clerus.org/clerus/dati/2008-10/16-20/Les_5_conditions.pdf (dostęp 2.01.2023).

Dańczak, A., „Lefebryzm - przejaw sporu o naturę Kościoła”, *Studia Bobolanum*, 1 (2010), s.85-103.

Décret Dérection De La Fraternité Sacerdotale Internationale Saint Pie X, <https://www.rts.ch/archives/grands-formats/10750782-la-fraternite-sacerdotale-saintpie-x-un-catholicisme-integriste.html> (dostęp 2.01.2023).

Dyskusje między Stolicą Apostolską a Bractwem Św. Piusa X, https://www.piusx.org.pl/zawsze_wierni/artykul/1385 (dostęp 2.01.2023).

Ecclesiae Uunitatem, https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/la/apost_letters/documents/hf_ben-xvi_apl_20090702_ecclesiae-unitatem.

html (dostęp 2.01.2023).

Fellay, B., *Komunikat Przełożonego Generalnego Bractwa Św. Piusa X*, „Zawsze Wierni”, 7.07.2007, https://www.piusx.org.pl/zawsze_wierni/arttykul/1093 (dostęp 2.01.2023).

Fellay, B., *Kryzys w Kościele. Przyczyny i środki zaradcze*, Warszawa 1996.

Gaudron, M., *Katechizm o kryzysie w Kościele*, <https://www.piusx.org.pl/kryzys/katechizm-o-kryzysie-w-Kosciele/43> (dostęp 2.01.2023).

Grzechowiak, S., *Ruch arcybiskupa Lefebvre'a - ku rozłamowi w Kościele posoborowym*, Gniezno 1998.

Jan Paweł II, *Ecclesia Dei. Fraternitas Sacerdotalis Sancti Petri*, 2 lipca 1988, <https://www.fssp.org/en/#Notes> (dostęp 2.01.2023).

Jan Paweł II, *List apostolski motu proprio Ecclesia Dei adflicta*, 1988, <https://www.ekai.pl/dokumenty/list-apostolski-motu-proprio-ecclesia-dei/> (dostęp 2.01.2023).

Jan Paweł II, *List do Abp M. Lefebvre, 9 czerwca 1988r.*, za: *Abp Marcelli Lefebvre*, <https://www.piusx.org.pl/fssp/abp-Marcelli-Lefebvre> (dostęp 2.01.2023).

Jan Paweł II, *List Ojca Świętego Jana Pawła II do Kapłanów na Wielki Czwartek 2002 roku*, https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/letters/2002/documents/hf_jp-ii_let_20020321_priests-holy-thursday.html (dostęp 20.12.2022).

Jan Paweł II, *Summi Pontificis Epistula Apostolica «De Sacerdotali Ordinatione» Viris Tantum Reservanda*, Watykan 1994.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1994.

Katolicycy tradycjoniści o trudnościach w dialogu z Watykanem, <https://info.wiara.pl/doc/176808.Katolicycy-tradycjonalisci-o-trudnosciach-w-dialogu-z-Watykanem> (dostęp 2.01.2023).

Koch, K., *Communiqué*, https://web.archive.org/web/20090131205445/http://www.kath.ch/sbk-ces-cvs/text_detail.php?nemeid=110480&sprache=f (dostęp 2.01.2023).

Komisja Kardynałów, *Pismo 6.05.1975r.*, za: *Abp Marcelli Lefebvre*, <https://www.piusx.org.pl/fssp/abp-Marcelli-Lefebvre> (dostęp 2.01.2023) [Pawłowicz, Z. *Lefebvre i lefebryści*].

Komunikat Konferencji Episkopatu Polski z 27 listopada 1998, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WE/kep/bractwo_piusa_x.html (dostęp 2.01.2023).

Komunikat serwisu Radia Watykańskiego z 26 czerwca 2008: Fiasko dialogu z lefebrystami, <https://web.archive.org/web/20160509172256/http://www.opoka.org.pl/aktualnosci/news.php?s=opoka&id=253> (dostęp 2.01.2023).

Konsekracje Biskupie 1988, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/konsekracje> (dostęp 2.01.2023).

Latter by Msgr. Camille Perl Regarding Society of St. Pius X Masses, <http://web.archive.org/web/20080614091200/http://www.unavoce.org/articles/2003/perl-011803.htm> (dostęp 2.01.2023).

Lefebryści jednak nie wrócą na łono Kościoła?, IAR, gs, <https://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/567893,Lefebrysci-jednak-nie-wroca-na-lono-Kosciola> (dostęp 2.01.2023).

Lefebryści odpowiadają Watykanowi, <https://deon.pl/kosciol/lefebrysci-odpowiadaja-watykanowi,151884> (dostęp 2.01.2023).

Lefebryści odpowiedzieli na propozycję Watykanu, http://www.archivio-radiovaticana.va/storico/2011/12/21/lefebry%C5%9Bci_odpowiedzieli_na_propozycj%C4%99_watykanu/pol-548406 (dostęp 2.01.2023).

Lefebryści wdzięczni Papieżowi za dalsze prawo rozgrzeszania, Radio Watykańskie, http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2016/11/22/lefebry%C5%9Bci_wdzi%C4%99czni_papie%C5%BCowi_za_dalsze_prawo_rozgrzeszania/pl-1274007 (dostęp 2.01.2023).

Lefebvre, M., *Kościół przesiąknięty modernizmem*, Chorzów 2012.

Lefebvre, M., *List do Kard. J. Ratzingera*, 8.07.1987r., za: *Abp Marceli Lefebvre*, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/abp-Marceli-Lefebvre> (dostęp 2.01.2023).

Lefebvre, M., *List do Papieża Pawła VI*, 3.12.1976r., za: *Abp Marceli Lefebvre*, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/abp-Marceli-Lefebvre> (dostęp 2.01.2023).

List Ojca Świętego do biskupów w sprawie zdjęcia ekskomuniki z czterech biskupów konsekrowanych przez abpa Lefebvre'a, „L'Osservatore Romano” 2009/05, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/listy/bpi_lefebvre_10032009.html (dostęp 2.01.2023).

List przewodniczącego Komisji Ecclesia Dei prefekta Kongregacji Nauki i Wiary, za: *Małżeństwa nie tylko ważne, ale i niemożliwe do zakwestionowania*, „Wiadomości Tradycji Katolickiej”, [news.fsspx.pl](https://www.piusx.org.pl/news/fsspx.pl) (dostęp 2.01.2023).

Małżeństwa nie tylko ważne, ale i niemożliwe do zakwestionowania, „Wiadomości Tradycji Katolickiej”, [news.fsspx.pl](https://www.piusx.org.pl/news/fsspx.pl) (dostęp 2.01.2023).

Newman, J.H., *Reformation of the XIth Century, Essays Critical and Historical*, wyd.10, t.II, 1890.

Noworol, A.M., OV, Ks. Michał Sopoćko: *Kościół trwa, pomimo że jest niezmienny; i dlatego że jest niezmienny trwa*, „Studia Teologiczne Białystok Drohiczyn Łomża”, 41(2023), s.323-345.

Papież Franciszek, *Evangelii Gaudium*, Rzym 24.11.2013.

Papież Franciszek, *List apostolski Misericordia et misera*, https://www.vatican.va/content/francesco/pl/apost_letters/documents/papa-francesco-lettera-ap_20161120_misericordia-et-misera.html (dostęp 1.12.2022).

Papież Franciszek, *List apostolski, motu proprio Traditionis Custodes*, 16.07.2021, <https://www.archidiecezja.lodz.pl/aktualnosci/2021/07/motu-proprio-ojca-swietego-franciszka-traditionis-custodes> (dostęp 2.01.2023).

Papież Franciszek, *List Ojca Świętego Franciszka przed Jubileuszem Miłosierdzia*, 1.09.2015, <https://episkopat.pl/en/list-ojca-swietego-franciszka-przed-jubileuszem-milosierdzia/> (dostęp 4.12.2022).

Papież zdjął ekskomunikę z lefebrystów, <https://www.wprost.pl/swiat/151397/papiez-zdjal-ekskomunike-z-lefebrystow.html> (dostęp 2.01.2023).

Paweł VI, „Concistoro Segreto Del Santo Padre Paolo Vi Per La Nomina Di Venti Cardinali”, 24.05.1976, https://www.vatican.va/content/paul-vi/it/speeches/1976/documents/hf_p-vi_spe_19760524_concistoro.html (dostęp 2.01.2023)..

Pawłowicz, Z., *Lefebvre i lefebryści. Schizma u schyłku XX wieku* (Gdańsk: Wydawnictwo Archidiecezji Gdańskiej 1998).

Pismo Święte Nowego Testamentu i Psalmi, Wyd. 9, Poznań 1996.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, Wyd. 5, Poznań 2000.

Pontificia Commissio „Ecclesia Dei”, <http://web.archive.org/web/20080130041953/http://www.unavoce.org/Protocol539-99.htm> (dostęp 2.01.2023).

Powstanie Bractwa, <https://www.piusx.org/pl/fsspx/powstanie> (dostęp 2.01.2023).

Protokół porozumienia pomiędzy Kard. J. Ratzingerem i Arcybiskupem Lefebvre, podpisany 5 maja 1988r. w Albano, za: Abp Marceli Lefebvre, <https://www.piusx.org/pl/fsspx/abp-Marceli-Lefebvre> (dostęp 2.01.2023).

Rozłam w Bractwie św. Piusa X, <https://pch24.pl/rozlam-w-bractwie-sw-piusa-x/> (dostęp 2.01.2023).

Rozmowy Watykanu z Bractwem św. Piusa X, https://web.archive.org/web/20160530210825/http://ekai.pl/wydarzenia/temat_dnia/x23183/roz-

mowy-watykanu-z-bractwem-sw-piusa-x/ (dostęp 2.01.2023).

Różne formy przynależności do Bractwa, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/formy-przynaloznosci> (dostęp 2.01.2023).

Seminaria, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/seminaria> (dostęp 2.01.2023).

Sobór Watykański II, *Dekret o działalności misyjnej Kościoła, Ad gentes divinitus*, Poznań 1967.

Sobór Watykański II, *Deklaracja o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich, Nostra aetate*, Poznań 1967.

Sobór Watykański II, *Deklaracja o wolności religijnej, Dignitatis humanae*, Poznań 1967.

Sobór Watykański II, *Dekret o apostołstwie świeckich, Apostolicam actuositatem*, Poznań 1967.

Sobór Watykański II, *Dekret o ekumenizmie, Unitatis redintegratio*, Poznań 1967.

Sobór Watykański II, *Dekret o posłudze i życiu Kapłanów, Presbyterorum ordinis*, Poznań 1967.

Sobór Watykański II, *Konstytucja Dogmatyczna o Kościele, Lumen gentium*, Poznań 1967.

Sobór Watykański II, *Konstytucja o Liturgii Świętej, Sacrosanctum concilium*, Poznań 1967.

Statystyki, <https://www.piusx.org.pl/fsspx/statystyki> (dostęp 2.01.2023).

Stehlin, K., FSSPX, *W obronie Prawdy katolickiej. Dzieło abpa Lefebvre*, Warszawa 2001.

Św. Faustyna, *Dzienniczek*, Warszawa 2011.

Verlinde, J.M., *Antychrześcijańskie oszustwa*, Kraków 2007.

Warunek pojednania lefebrystów ze Stolicą Apostolską, st (KAI)/pm, <https://web.archive.org/web/20141224171722/http://ekai.pl/wydarzenia/swiat/x45851/warunek-pojednania-lefebrystow-ze-stolica-apostolska/> (dostęp 2.01.2023).

Watykan: odpowiedź lefebrystów krokiem do przodu, Radio Watykańskie, kb/ rv, http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2012/04/18/watykan_odpowied%C5%BA_lefebryst%C3%B3w_krokiem_do_przodu/pol-580980 (dostęp 2.01.2023).

Watykan: rozmowy z lefebrystami już niebawem, https://opoka.org.pl/aktualnosci/wiadomosci/30533.1,Watykan_rozmowy_z_lefebrystami_juz_niebawem.html (dostęp 2.01.2023).

Watykan: za dialog z tradycjonalistami odpowiada Kongregacja Nauki

Wiary, Radio Watykańskie, 9.07.2009, https://archive.is/20120907151128/http://www.radiovaticana.org/pol_RG/2009/luglio/09_07_08.html#gr1 (dostęp 2.01.2023).

Watykan: zdjęcie ekskomuniki z biskupów lefebrystów, Radio Watykańskie, 24.01.2009, http://www.archivioradiovaticana.va/storico/2009/01/24/watykan_zdj%C4%99cie_ekskomuniki_z_biskup%C3%B3w_lefebryst%C3%B3w/pol-261040 (dostęp 2.01.2023).

Wronka, St., *Dialektyka wolności w listach św. Pawła*, „*Jawicie się jako źródła światła w świecie*” (Flp 2,15), w: T.M. Dąbek (red.), Kraków/Tyniec 2010, s.269-300.

Zakony, <https://www.piusx.org/pl/fsspx/zakony>.

Anna M. Noworol OV – dr hab. teologii duchowości, dr psychologii; specjalizuje się w teologii duchowości, w tematyce zagrożeń duchowych, demonologii, angelologii, a także psychologii religii, psychopatologii. Członek Polskiego Stowarzyszenia Teologów Duchowości, e-mail: zagrozeniaduchowe@onet.pl